

MTK:n Bryssel-Agenda

SYKSY 2021

Maa- ja metsätalouden ajankohtaiset EU-asiat

30.9.2021

Hanna Leiponen-Syyrakki, +32 476 502 704, hanna.leiponen-syyrakki@mtk.fi

SISÄLLYS

Puheenjohtaja Juha Marttilan esipuhe	2
Metsästrategia	3
55-valmiuspaketti 2030 ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi	5
Tavoitteena ilmastoneutraali Eurooppa 2050	7
Ilmastomuutokseen sopeutuminen edellytys ilmastoneutraalisuudelle	8
Metaanistrategia osana Fit for 55 -pakettia	9
Hiiliviljely	11
Biokiertotaloudella kestävää kasvua ja ilmastotekoja	12
Biodiversiteetti ja myrkytön ympäristö	13
EU:n biodiversiteettistrategia 2030	13
Luomulainsäädännön valmistelu	15
Globaalin metsäkadon estämisen lainsäädäntövalmistelu	15
Ilman ja maaperän suojelu	16
Vesien- ja merenhoito	17
Globaali ruokajärjestelmämurros	18
CAP-uudistus	19
Pelloilta pöytään -strategia	21
Menekinedistämisohjelmat	22
Pakkaus- ja alkuperämerkinnät elintarvikkeissa	23
Eläinterveys ja eläinten hyvinvointi	24
Kasvinsuojeluaineiden kestävä käytön direktiivin uudistaminen	25
Raportti kasvinlisäysmateriaaleista ja uusista geenitekniikoista	26
Pölyttäjät ja hunajasektori	26
Maaseudun pitkän aikavälin visio	28
Työvoiman saatavuus	29
Kestävän rahoituksen luokitusjärjestelmä	30
EU:n digiagenda	32
Kauppapolitiikka: kohti strategista autonomiaa	33
Euroopan tulevaisuuskonferenssi	38
MTK:n, SLC:n ja Osuustoimintakeskus Pellervon Brysselin toimisto – 30 vuotta edunvalvontaa Brysselissä	40

Kestävän maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset turvattava ilmastokeskustelussa

Fit for 55 -ilmastopakettissa Suomen valtiolle on asetettu yksi EU:n tiukimmista päästövähennystavoitteista, niin metsien ja maankäytön osalta LULUCF-asetuksessa, kuin maatalouden osalta taakanjakoasetuksessa (ESR). Suomalainen maa- ja metsätalous tekee siis oman reilun osansa EU:n yhteisestä ilmastopolitiikasta. Tärkeää on varmistaa, että sektoreiden taloudelliset toimintaedellytykset turvataan. Muuten ilmastoteot eivät toteudu. Tarvitsemme myös resursseja tutkimukseen, jotta ilmastotoimet ovat mahdollisimman tehokkaita. On myös muistettava, että EU:lla ei ole realistisia mahdollisuuksia päästä olemassa oleviinkaan uusiutuvan energian tavoitteisiin ilman kasvavaa bioenergian käyttöä.

Uudessa metsästrategiassa odotin komissiolta linjauksia taloudellisen, ympäristö- ja sosiaalisen kestävyiden tasapainosta Euroopan metsissä. Petyin komission esitykseen, sillä se ei tunnista biotalouden mahdollisuuksia tai maiden välisiä eroja. Strategian ympäristönäkökulmat vaativat paljon täsmentämistä ja tarjolla on huomattavasti uusia raportointivelvoitteita metsänomistajille. Viestiä kestävästä metsätalouden mahdollisuuksista on edelleen vietävä tehokkaasti Brysseliin. Kansallisesta päätösvalasta metsätaloudessa on pidettävä kiinni.

Maataloudessa valmistellaan uuden ympäristö- ja ilmastoystävällisemmän EU:n maatalouspolitiikan kansallista toteutusta. Suomalaiset viljelijät ovat valmiita ilmastotyöhön, mutta tämän työn kustannuksia eivät voi viljelijät yksin maksaa. Komissiolta odotetaan nyt tasapuolisuutta jäsenmaiden ohjelmien hyväksymisprosessissa. Suomalaisessa ruokaketjussa jo tehty työ on otettava huomioon, kun uusia kestävyysvaatimuksia asetetaan. Viljelijöillä tulee olla edellytykset kannattavaan ruuantuotantoon, toimivia työkaluja Green Dealin tavoitteiden mukaiseen ympäristö- ja ilmastotyöhön sekä myös ilmastonmuutokseen sopeutumiseen.

Ruokaketjun kestävyttä tavoittelevan Pellolta pöytään -strategian vaikutusten arvioinneissa ennustetaan EU:ssa maataloustuotannon laskua, hintojen nousua ja tuonnin kasvua. EU:n on kauppapolitiikassa varmistettava tasapuoliset toimintaedellytykset ruuantuotannossa. Ruuantuotannon ilmastopäästöjä ei pidä ulkoistaa kolmansiin maihin.

MTK:ssa on tehty EU-edunvalvontaa jo 30 vuotta. Tulemme puolustamaan kestävästä suomalaista maa- ja metsätaloutta maailmalla jatkossakin.

Helsingissä 30.9.2021

Juha Marttila

MTK:n puheenjohtaja

Marko Mäki-Hakola, +358 40 502 6810, marko.maki-hakola@mtk.fi

Satu-Marja Tenhiälä, +358 40 508 4477, satu-marja.tenhiala@mtk.fi

Komission vuonna 2013 esittelemän metsästrategian toimintasuunnitelma päättyi vuoden 2020 lopussa. Uuden komission vihreän kehityksen ohjelmassa (Green Deal) linjattiin, että uusi metsästrategia päivitetään. Komissio esitys uudesta, vuoteen 2030 ulottuvasta metsästrategiasta julkaistiin heinäkuussa 2021.

Metsästrategiassa on sinänsä hyvät tavoitteet esimerkiksi ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta ja komission mukaan strategia kattaa kestävyys ulottuvuudet. Todellisuudessa strategia on erityisen ympäristöpainotteinen ja metsätalouden kannalta ongelmallinen.

Metsästrategian valmistelu eteni aiemmin neuvoston ja parlamentin kautta suotuisasti. Euroopan parlamentti muodosti oman kantansa metsästrategiaan lokakuussa 2020. Parlamentissa hyväksytyn raportin pääneuvottelija oli suomalainen europarlamentaarikko Petri Sarvamaa. Parlamentin kanta oli vahva viesti komissiolle: metsäbiotalous ja kestävä metsätalous tulee nähdä olennaisena osana ratkaisua EU:n ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttamisessa.

Lokakuussa 2020 ministerineuvosto antoi vahvan tukensa metsästrategian uudistamiselle. Jäsenmaiden ministerit pitivät tärkeänä, että yhteistä strategiaa vahvistetaan vastaamaan paremmin tulevaisuuden haasteisiin. Ministerit alleviivasivat metsätalouden kuuluvan edelleen jäsenmaiden toimivaltaan, mutta näkivät EU:n metsästrategian välttämättömäksi, jotta metsäsektoriin vaikuttava EU-sääntely olisi johdonmukaista.

Komissio kuitenkin sivuutti nämä kannat ja kesällä vuodettu strategialuonnos oli täysin muuta. Komission hyväksymä strategia parani viime hetkellä hieman, mutta strategia ei tunnista biotalouden mahdollisuuksia tai maiden välisiä eroja. Ympäristönäkökulmat vaativat paljon täsmentämistä ja tarjolla on huomattavasti uusia raportointivelvoitteita.

Strategia ei kokonaisuutena perustu tosiasioihin. Se ei huomio kestävyys eri ulottuvuuksia tasapainoisesti, eikä näe metsien monia mahdollisuuksia. Sen avulla ei myöskään voida edistää EU:n politiikkojen koordinaatiota metsäasioissa. Pahimmillaan metsien monia mahdollisuuksia esimerkiksi ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ei päästä hyödyntämään.

MTK:n tavoitteet

- **MTK:n katsoo, että EU-parlamentin ja ministerineuvoston linjaukset metsästrategian sisällöstä ja roolista** olivat oikeansuuntaisia. Komission linjaukset halveksivat demokraattista päätöksentekoa ja ovat kokonaisuutena kestävämpiä.
- Strategian tulisi tarjota hyvät mahdollisuudet **asianmukaiselle metsäpoliittisten asioiden koordinaatiolle EU:ssa**, mutta esitetty strategia ei tätä tarjoa.
- **Metsäasiantuntijaelinten** – erityisesti jäsenmaiden asiantuntijoista koostuvan **pysyvän metsäkomitean** ja metsäsektorin toimijoista koostuvan **metsätalous- ja kirkkityöryhmän** roolia ja asiantuntemuksen hyödyntämistä politiikkavalmistelussa on parannettava mahdollistamalla näiden **oikea-aikainen osallistuminen politiikkavalmisteluun**.
- Metsästrategian toimeenpanossa tulee olla selkeämmin mukana **kestävä metsätalous ja sen rooli ilmastonmuutoksen hillitsijänä sekä talousmetsien näkökulma** elinkeinona.
- Tulee muistaa, että perustana pitää edelleen olla **jäsenmaiden päätävältä metsäasioissa** ja se, että **strategian toimeenpano huomioi kestävä metsätalouden taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen merkityksen**.
- Strategian toimeenpanossa tulee huomioida eri **maiden erilaisuudet sekä hyödyntää metsäsektorin osaamista**.

- Strategian toimeenpanossa tulee tähdätä **aktiiviseen ja lisääntyvään metsien hyödyntämiseen**, koska vain siten voidaan saavuttaa ilmastohyödyt.
- Strategian toimeenpanossa **ei tule siirtää metsävaltaa jäsenmailta EU:lle** esimerkiksi delegoitujen säädösten kautta. Tällä hetkellä esimerkiksi taksonomia valmistelussa näin on tapahtumassa.
- **Metsitys-, uudelleenmetsitys- ja ennallistamishankkeilla on mahdollistettava ennen kaikkea hiilen sitoutuminen ja fossiilisten korvaaminen.** Biologisen monimuotoisuuden lisääminen ei voi olla tämän este eikä hidaste.
- **Puurakentamista tulee edistää EU:ssa osana biotalousstrategian ja Green Dealin toimeenpanoa.** Puurakentamisen tulee näkyä EU:n metsästrategiassa.

Lisätietoja:

[MTK:n tiedote 16.7.2021 'Komissio ei tunnista metsien tarjoamia mahdollisuuksia strategiassaan'](#)

Liisa Pietola, +358 50 438 4014, liisa.pietola@mtk.fi

Komissio julkaisi ilmastolakipaketin osana 55-valmiuspakettia 14.7.2021, tavoitteena ilmastoneutraali Eurooppa vuonna 2050, mikä edellyttää EU:n nettokasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 55 %:lla vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä¹. Komissaari Timmermans painotti avauspuheessaan, että **55-valmiuspaketin tulee olla reilu, EU:n sisällä ja jäsenmaiden välillä**. Tästä linjasta MTK haluaa pitää kiinni.

55-tavoitteen periaatteina ovat kustannustehokkuus, reiluus, solidaarisuus ja eri jäsenmaiden erityispiirteiden huomiointi. Neuvoston joulukuun 2020 päätelmissä vaaditaan 55-tavoitteen EU-laajusta kollektiivista toteutusta ja jäsenmaille oikeuta valita energiavaihtoehdot, sallien siirtymäkauden tekniikat, kuten maakaasun ja ydinvoiman tuotannon. Samalla vaaditaan kunnianhimoisia innovaatioita vihreän rahoituksen tuella.

MTK on sitoutunut Pariisin ilmastopimuksen tavoitteisiin. EU:n ilmastopolitiikka on saatettavissa Pariisin ilmastopimuksen mukaiselle uralle vain siten, että jokainen jäsenmaa hoitaa vastuunsa. Tämä tarkoittaa sitä, että **yksikään jäsenvaltio ei laita päästöjään muiden jäsenmaiden kuitattaviksi**. Tämän on oltava peruseriaate jatkoneuvotteluissa Fit for 55 % -paketissa, jossa Suomen valtiolle on asetettu yksi EU:n tiukimmista tavoitteista niin LULUCF- kuin ESR-politiikassakin. Suomi tekee oman reilun osansa EU:n yhteisestä ilmastopolitiikasta esitetyillä tavoitetasoilla, eikä lisäkirsyksiä tule kohdistaa Suomeen.

MTK:n kannat Fit for 55 –pakettiin

- MTK korostaa, että ollakseen reilu maanomistajille, jäsenmaille ja luonnolle, Fit for 55 % - ilmastopakettin **toimeenpanon tulee perustua 1) luonnontieteellisiin kriteereihin ja 2) kansalliseen laskentaan päästöistä ja poistumista** (hiilensidonta). **Taakanjako ei saisi perustua BKT/asukas jakotapaan** vaan päästövähennysten kustannustehokkuuteen.
- MTK muistuttaa, että **ilmastotoimenpiteiden tulee olla ennakoitavia ja pitkäjänteisiä**. Poliitiikan painopisteen tulee olla esitetyn maankäyttösektorin laskennan lisäksi selkeästi **fossiilisten päästöjen vähentämisessä**. Nielujen rooli on tasapainottava ja siinä aktiivisen metsien hoidon merkitys tulee nähdä ratkaisuna.
- **MTK ei kannata kokonaiskunnianhimon korottamista LULUCF-sektorilla yli 310 Mt CO₂-ekv yhteisenä vuositason nieluna aikajanan päässä**. Näin siksi, jotta tavoite on realistinen ja päästöjä tuottavilla sektoreilla panostetaan päästöjen vähennyksiin.
- MTK on avoin tarkastelemaan maatalouden nykyisin taakanjakopäätöksessä laskettujen kasvihuonekaasujen (metaani ja dityppioksidi) sisällyttämistä samaan pilariin muiden maankäyttöön liittyvien kaasujen kanssa (hiilidioksidi), jos se tehdään kansallisesti ja brutto-nettolaskentaan perustuen. Tällöin muodostettaisiin **koko maankäyttösektorin kaikki kaasut kattava AFOLU-pilari (Agriculture, Forestry and Other Land Use)**.

Taakanjakoasetus ESR

Taakanjakoasetuksen tarkennuksessa on tarkoitus vähentää rakennusten, liikenteen, maatalouden, jätehuollon ja pienteollisuuden päästöjä 40 % vuoteen 2030 mennessä vuoteen 2005 verrattuna. Komissio esittää edelleen taakanjaon kriteeriksi BKT/asukas, mikä asettaa Suomen kärkeen eri jäsenmaiden päästövähennystavoitteissa.

- **Suomelle esitetään BKT/asukas jakotavalla 50 % päästövähennyksiä** vuoteen 2030 mennessä, aiemman 39 %:n sijaan. BKT/asukas jakotavalla Suomelle tulee päästöjen pie-

nestä koosta riippumatta EU:n tiukimmat tähän ilmastopolitiikan raamiin otettavat tavoitteet. MTK korostaa, että **tämä on epäreilua: Ilmastopolitiikan panokset tulisi kohdentaa sinne, missä niillä saadaan suurin päästövähennys aikaan suhteessa käytettävään rahaan.**

- MTK muistuttaa, että **maataloudelle kohdistuu kohtuuttomat paineet vähentää päästöjä pienenevässä taakanjakosektorissa** päästökaupan laajentuessa liikenteeseen ja rakennuksiin. Lähtökohta on epäreilu myös **tietovajeen** vuoksi: esimerkiksi maatalouden dityppioksidipäästöjen arvioinnissa on suurta epävarmuutta, jota tutkimus parhaillaan pyrkii tarkentamaan.

Komissio esittää AFOLU-tarkasteluun siirtymistä 2030 jälkeen.

- AFOLU-pilaria muodostettaessa on ensisijaisen tärkeää, **että laskenta ja raportointimenetelyt toteutetaan kansallisesti brutto-netto-menetelmällä, eikä EU:lle aseteta yhteisvastuullisia tavoitteita.** MTK haluaa kaikin tavoin välttää tilanteen, jossa poliittisella päätöksellä suomalaisten metsänomistajien metsänkasvatus toimillaan aikaansaamaa merkittävää nielua laskettaisiin heistä riippumatta jonkin muun eurooppalaisen päästöjä aiheuttavan toimialan hyväksi ja vieläpä ilman korvausta.
- **Laskennan ollessa kansallista, AFOLU antaa hyvät mahdollisuudet todentaa maatalouden ilmastotyöt, koska tällöin maatalouskaasujen lisäksi laskentaan otetaan hiilidioksidi ja myös sen sidonta** (vrt. hiiliviljely). MTK muistuttaa kansallisen tutkimuksen merkityksestä, jotta 10 vuoden sisällä suuri tietovaje viljelyn maaperävaikutuksista eri ilmasto- ja maaperäoloissa saadaan kurottua umpeen.
- Oleellista on mahdollistaa lainsäädännön joustot siten, että **luonnontieteellisin kriteerein todennettu maatalouden (netto)hiilensidonta maaperään** ennen AFOLU-kautta **voidaan ottaa huomioon maatalouden ilmastotoimissa.** Tämä on oleellista hiiliviljely- ja hiilisertifikaattialoitteiden onnistumiseksi ja ilmastoystävällisten viljelytoimien todentamiseksi, kannustamiseksi ja kehittymiseksi.

Maankäyttösektori LULUCF

Komissio esittää, että aikaisemmasta vertailutasomenetelmästä luovutaan ja otetaan uudemmat raportoidut luvut käyttöön, ja esitetään laskennan tarkennusta luonnolliselle hiilensidonnalle ja päästöille.

- Esitys tukee EU:n ilmastopolitiikan uskottavuutta ja ohjausta Pariisin ilmastopimuksen mukaiselle uralle, jossa päästöt ja nielut voidaan saada tasapainoon vuosisadan puoliväliin mennessä. MTK muistuttaa, että **kansallisella tasolla toteutettava brutto-netto-laskenta ja maankäyttösektoria koskeva no-debit-säännön* mukainen tavoitteen asetanta on ainoa malli, jolla Suomi voi saavuttaa myös kansallisen 2035 hiilineutraaliteettitavoitteen.** (*no-debit = ei-päästöjä eli päästöt kompensoidaan poistumilla/hiilensidonnalla)
- MTK tähdentää, että jos Suomi saavuttaa hiilineutraalisuuden 2035, eli päästöt ja poistumat ovat tasapanossa, Suomi on toteuttanut Pariisin sopimuksen mukaisen veloitteen 15 vuoden etuajassa. MTK näkee, että tässä tapauksessa **2035 vuoden jälkeen lisäisiä toimia voidaan tehdä markkinaehtoisesti, eikä tämän ylittäviä lisävelvoitteita tule asettaa.**
- Laskentaa on laajennettava siten, että **ilmastopolitiikka vahvemmin kannustaisi käyttämään puutuotteita.** LULUCF-asetuksen uudistettu HWP-artikla (puutuotteet) antaa mahdollisuuksia huomioida ilmastoedullisia toimia aikaisempaa paremmin.

Uusiutuvan energian direktiivi RED

Komission esitys on varsin biopolttoainevastainen, vaikka EU:lla ei ole realistisia mahdollisuuksia päästä olemassa oleviinkin uusiutuvan energian tavoitteisiin ilman kasvavaa bioenergiaa. Teknologianeutraalisuudesta esityksessä ei juuri mainita. Esitys sisältää valtavasti yksityiskohtia, jotka avaavat vasta toimeenpanovaiheessa olevan uusiutuvan energian direktiivin eri osia. Esimerkiksi erilaisen biopolttoaineidenkestävyyssuhteiden osalta esitys sisältää epäselviä avauksia. Esityksen vaikutusarviot niin olemassa olevien sääntelyinstrumenttien toimivuuden kuin aloitteella tavoiteltujen hyötyjen osalta ovat joko vajaat tai niitä ei ole tehty lainkaan.

- MTK muistuttaa, että **direktiivissä on oltava tilaa jäsenmaiden ratkaisuharkinnalle ja lainsäädännön on kunnioitettava periaatetta, että jäsenvaltio voi jatkossakin valita energialähteensä.**
- Esityksen **merkittävimmät riskit maanomistajille sisältyvät kestävyyskriteerien NO-GO-alueiden mahdolliseen laajenemiseen** aikaisemman lainsäädännön yli. MTK näkee mahdollisena riskinä, että orgaanisilla mailla tuotetun biomassan hyödyntäminen voidaan katsoa kestämättömäksi, mikä jarruttaisi mm. nurmien ja lannan hyödyntämistä paikallisesti biokaasutukseen tai normaalia puunhankintaa turvemailta. Tämä on estettävä.
- **MTK muistuttaa, ettei hakkuita tehdä pelkän energiapuun takia vaan metsähoidollisista syistä ja laadukkaan puun kasvattamiseksi** teollisuuden jalostukseen.

TAVOITTEENA ILMASTONEUTRAALI EUROOPPA 2050

Liisa Pietola, +358 50 438 4014, liisa.pietola@mtk.fi

EU pyrkii olemaan ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä. Tämä tarkoittaa, että EU:n talouden kasvihuonekaasupäästöt ovat nolla. Kaikilla yhteiskunnan ja talouden sektoreilla on rooli, eli energiasektorista teollisuuteen, liikkuvuuteen, rakennuksiin sekä maa- ja metsätalouteen.

Visio ilmastoneutraalista Euroopasta kohdistaa suurimmat päästövähennykset energiaan, teollisuuteen ja liikenteeseen. Pariisin ilmastopimuksen mukainen tasapaino saavutetaan 2050 vähentämällä loppuista päästöistä maankäyttösektorin hiilensidonta, teknologisten ratkaisujen (CRT) jäädessä sivurooliin. Maa- ja metsätalouden luonnollinen hiilensidonta pysyy hiilidioksidin takaisinkytkennän pääroolissa.

Visiossa maatalouden metaani- ja dityppioksidipäästöjen (non-CO₂) osuus kasvaa merkittävämmäksi päästölähteeksi. Jos maatalouden non-CO₂ -päästöt pidetään erillään hiilidioksidista, maatalouden hiilensidonta ei välttämättä kompensoi maatalouden kahden muun kaasun päästöjä seurannassa ja raportoinnissa. Siksi on myönteistä, että komission 14.7.2021 julkaisema Fit for 55 -paketissa esitetään vuodesta 2031 AFOLU (Agriculture, Forestry and other Land use) -sektoria, jossa kaikki kolme maatalouden kasvihuonekaasua ovat samassa kategoriassa. Tätä ennen on täytettävä tietovaje, joka kohdistuu peltomaan hiilensidontaan ja viljelymenetelmä- ja maalajikohtaisiin päästökertoimiin. Ks. lisää kohdasta [55-valmiuspaketti 2030 ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi](#) sekä [Hiiliviljely](#).

MTK:n tavoitteet

- **Edetään Pariisin ilmastopimuksen mukaisesti**, huomioiden Artikla 2 (ilmastoteot eivät saa uhata ruokaturvaa) sekä Artikla 5 (metsien hiilinielujen hyödyntäminen tarvittaessa), ensisijaisena tavoitteena rajoittaa fossiilisia päästöjä.
- Edetään **luonnontieteellisen laskennan ja seurannan** mukaan: Biomassa on aina hiilensä sitonut (kuivamassassa 45 % hiiltä).

- On huomioitava, että **Suomen maatalouden päästöistä 75 % on lähtöisin maaperästä**, kun huomioidaan sekä taakanjakosektorin että maankäyttösektorin kasvihuonekaasut, AFOLU- (Agriculture, Forestry and Other Land use) -sektorin mukaisesti.
- Maatalouden päästöjä voidaan vähentää tehokkaimmin, kun ohjaus kohdistetaan **pelto- maan hiilitaseeseen** (päästöt-sidonta) eikä karjatalouteen, jonka rooli Suomessa pieni.
- **Viljelymaiden ja viljelymenetelmien päästö- ja sidontakertoimet on saatava nopeasti käyttöön ohjaamaan ilmastokestäviä toimenpiteitä, mikä vaatii tutkimuksen priorisointia.**

Lisätietoja:

[Maatalouden ilmastotiekartta](#)

MTK-uutinen: [Eurooppalaisen ilmastolain tulee yhteensovittaa EU-tason ilmastotoimet osaksi globaalia haastetta](#)

Komission [2050 pitkän aikavälin ilmastostrategia](#)

DG Climan [EU Climate Action newsletter 21.1.2021](#)

ILMASTONMUUTOKSEEN SOPEUTUMINEN EDELLYTYS ILMASTONEUTRAALISUUDELLE

Liisa Pietola, +358 50 438 4014, liisa.pietola@mtk.fi

Eurooppalaisen vihreän kehityksen ohjelman tavoitteena on tehdä Euroopasta maailman ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa. Komissio julkaisi myös uuden, kunnianhimoisemman EU:n strategian ilmastomuutokseen sopeutumisessa.

Tammikuussa 2021 julkaistun EU:n ilmastomuutoksen sopeutumisstrategian arvioinnissa (2020) todettiin, että EU:n sopeutumisstrategia on ollut lähtökohta valmisteltaessa Eurooppaa tuleviin ilmastovaikutuksiin kaikilla tasoilla. Arvioinnin mukaan EU:n politiikan on pyrittävä luomaan synergioita ilmastomuutokseen sopeutumisen, katastrofiriskien vähentämistoimien ja kestäväen kehityksen välillä. Arvioinnissa ehdotetaan myös toimia, joissa on tehtävä enemmän työtä haavoittuvien alueiden ja alojen valmistamiseksi. Kunnianhimon lisäämiseksi suunnitelmassa todetaan, että EU:n jäsenvaltioissa tehdään haavoittuvuusarvioinnit ja tunnistetaan sopeutumismahdollisuudet maatalouden, terveyden, biologisen monimuotoisuuden, metsätalouden, valtamerien ja merien sekä energian osalta. Tärkeimmät alat, joilla kansalliset poliittiset välineet edistävät sopeutumista, ovat suunnitelman mukaan vesi, maatalous, biologinen monimuotoisuus ja metsätalous.

MTK:n tavoitteet

- EU:n päivitettävä sopeutumis suunnitelma on linjassa MTK:n tavoitteiden osalta, joiden mukaan on **luotava edellytykset peruskuivatukseen, kasteluun, kasvinsuojeluun ja lajikejalostukseen sekä muuttuviin oloihin sopeutuvien kasvien valintaan** ja kannustettava pelto- maan **perusparannuksiin**, kuten ojituksiin ja kalkituksiin maanomistajien yhteistyöllä.
- Kasvien kasvu sitoo yhteyttämisessä hiilidioksidia ilmakehästä. Hiiltä varastoituu näin kasvi- biomassaan ja maaperään, mikä toteuttaa visiota ilmastoneutraaliudesta. Jotta kasvien kasvu ja hiilinielujen lisääminen on mahdollista, kasvien kasvun on sopeuduttava muuttuvaan ilmastoon. **Tulvat, taudit, tuholaiset ja erityisesti kuivuus rajoittavat kasvua. Pariisin ilmastosopimuksen Artikla 2 mukaisesti ilmastoteot eivät saa uhata ruuantuotantoa, mikä edellyttää ilmastomuutokseen sopeutumista hillinnän rinnalla.**

Lisätietoja:

[EU:n ilmastomuutoksen sopeutumisstrategia](#)

[MTK:n ilmasto-ohjelma](#)

[MTK:n maaperäohjelma](#)

METAANISTRATEGIA OSANA FIT FOR 55 -PAKETTIA

Anssi Kainulainen, +358 50 596 1541, anssi.kainulainen@mtk.fi

Komissio julkaisi 14.10.2020 strategian metaanipäästöjen vähentämiseen. Parlamentin maatalousvaliokunta päätti 14.7.2021 mielipiteestä liittyen parlamentin metaanistrategialausuntoon. Ympäristövaliokunta äänesti metaanistrategiasta 27.9.2021. Parlamentin on määrä äänestää asiasta lokakuussa 2021.

Valitettavasti Fit for 55 -paketti ei ole johdonmukainen biometaanin tuotantoa ja käyttöä edistävä kokonaisuus. EU on vaarassa menettää päästövähennyspotentiaalia ja taloudellisen kasvun edellytyksiä, kun biometaanin ei hyödynnetä. Ajoneuvojen päästöraja-arvoja koskeva esitys lopettaa kaasujoneuvojen valmistuksen henkilö- ja pakettiautoiksi. Markkinan oletetaan kasvavan meriliikenteessä ja raskaassa liikenteessä, vaikkakin näissä kuljetusmuodoissa vaihtoehtoja tulevaisuuden polttoaineiksi vasta arvioidaan ja vaihtoehtoja on monia, fossiilisten pysyessä merkittävimpinä. Jakeluinfraan panostettaisiin kuitenkin myös sellaisissa luokissa, joihin kaasujoneuvoja ei tulevaisuudessa valmisteta. Fit for 55 -esityksessä jää hyvin epäselväksi mikä olisi biometaanin rooli valtioiden jakeluvaihtoehtojen täyttämässä, vai onko metaanilla roolia lainkaan? Fit for 55 -kokonaisuus näyttäytykin biokaasun edistämisen näkökulmasta sekalaisena kokoelmana säädöksiä, joiden yhteistä ohjauvaikutusta ei pysty arvioimaan ja markkinoiden kehittämissäpyrkimykset jäävät vähintäänkin vajaiksi.

Metaani on hiilidioksidin jälkeen toiseksi suurin ilmastomuutoksen aiheuttaja. Metaanipäästöjen vähentäminen on siis olennainen osa 2030 ilmastotavoitteiden saavuttamiseen sekä 2050 ilmastoneutraaliustavoitetta. 95 % EU:n metaanipäästöistä on peräisin energia-, maatalous- ja jätealoilta, joten maatalous on yksi painopistealueista tässä strategiassa. Yksi yhteinen painopiste on metaanipäästöjen mittaamisen ja raportoinnin parantaminen. Komissio parantaa maatalouden päästöjä koskevaa raportointia parantamalla tiedonkeruuta ja edistämällä mahdollisuuksia vähentää päästöjä yhteisen maatalouspolitiikan avulla.

Maatalouden metaani on ns. biogeenistä eli osa luonnollista hiilenkiertoa. Valtaosa maatalouden metaanipäästöistä on lähtöisin eläintuotannosta. Komission strategiassa ei kyseenalaisteta eläintuotannon olemassaolon oikeutusta vaan ensisijaisesti pyritään jakamaan parhaita käytäntöjä, jotka liittyvät innovatiivisiin metaania vähentäviin teknologioihin, eläinten ruokavalioon ja jalostuksen hallintaan. Lisäksi tuetaan kohdennettua tutkimusta, joka koskee teknologiaa, luontoon perustuvia ratkaisuja ja ruokavalion muutosta.

Kierrätettäväksi kelpaamattomia orgaanisia ihmisten toiminnasta ja maataloudesta aiheutuvia jätteitä ja jätevirtoja voidaan käyttää biokaasun, biomateriaalien ja biokemikaalien tuottamiseen. Näin voidaan saada lisätuloja maaseutualueille ja välttää samalla metaanipäästöjä. Tämän vuoksi näiden jätetuotteiden keräystä edistetään lisäkannustimilla. Komissio näkee, että maaseudun biokaasuhankkeilla on positiivisia vaikutuksia elinkeinorakenteeseen ja elinvoimaisuuteen. Lisäksi ymmärretään, että lanan metaanipotentiaali on pienempi kuin vihreän biomassan. Jotta ensisijaisesti eläintuotannosta aiheutuvia metaanipäästöjä voidaan vähentää, on niihin löydettävä lisäkannustimia verrattuna vihreän biomassan käytössä syötteenä ja ennen kaikkea kilpailukykyä parantavia elementtejä suhteessa fossiilisiin kilpailijoihin.

Kansalliselle tasolle strategia osoittaa maatalouteen pohjautuvan biokaasun tuotannon merkittävän roolin maatalouden päästöjen vähentämisessä ja osoittaa asian olevan merkityksellinen, kun laaditaan vihreän elvytyksen ohjelmaa.

Maatalouden ilmastotiekartta tunnistaa samat kysymykset kuin EU:n metaanistrategia – myös lisäkannusteiden tarpeen

Biokaasuntuotannon lisääminen suomalaisessa maataloudessa tuottaisi päästövähennyksiä kahta kautta. Korvattavan fossiilisen polttoaineen päästöjen poistumisen myötä energian kulutuksesta aiheutuvat päästöt laskisivat. Toiseksi hyödynnettäessä lantaa biokaasun raaka-aineena, saataisiin maataloudessa muuten väistämättä syntyvää metaania otettua talteen ja se hyödynnettäisiin energiaksi. Näin myös maatalouden tuotannosta aiheutuvat päästöt pienenisivät. Koska maatalous kykenisi tuottamaan energiaa enemmän kuin paikallisesti itse kuluttavat, syntyisi päästövähennyksiä myös siltä osin, kun biokaasu korvaa suurempipäästöisiä energialähteitä muussa yhteiskunnassa.

Suomessa kesällä 2020 julkaistun Maatalouden ilmastotiekartan mukaan nykyisillä kannustinjärjestelmillä biokaasun tuotanto maataloudessa etenee erittäin vähän. Nykyiseen verrattuna, ilman mitään lisäkannusteita lantaan perustuvasta biokaasusta saataisiin hyötykäyttöön vain 0,3TWh. Myös nurmen biokaasukäyttö olisi niin vähäistä, että sen merkitys myös ravinnekiirroissa jäisi marginaaliseksi.

Biokaasun tuotantoon potentiaalia kuitenkin olisi. Nykyisin biokaasua tuotetaan Suomessa kaikkiaan alle 1TWh. Maatalouden ilmastotiekartassa mikrobiologisesti mädättämällä tuotettavan biokaasun potentiaaliksi arvioitiin 10TWh. Samaan suuruusluokkaan on päätytty myös Uniseco-tutkimushanke. Maatalouden ilmastotiekartassa kaiken lannan biokaasupotentiaaliksi Suomessa 2019 arvioitiin 3,75 TWh, joka laskisi 2050 mennessä 3 TWh:iin. Pitkällä aikavälillä ja kunnianhimoisin kannustimin tästä lannan energiamäärästä noin puolet olisi otettavissa hyötykäyttöön ja maatalouden kokonaisbiokaasun tuotanto saataisiin nostettua 4TWh tasolle. Tällä saavutettaisiin merkittäviä päästövähennyksiä, jos sillä korvataan fossiilisia polttoaineita. Yhdessä muiden maatalouden ilmastotiekartassa esitettyjen energiaan liittyvien toimenpiteiden kanssa maatalouden energiaan liittyvät päästöt saataisiin noin puolitettua.

MTK:n tavoitteet

- Energia: **maatilatason biokaasun edistäminen**. Tukijärjestelmien, maatalouden valtiontuki-suuntaviivojen ja metaanistrategian tulee olla keskenään yhteensopivia ja edistää maatilatason biokaasuliiketoiminnan kehittämistä.
- Maatalouden yhteydessä tuotettavaa **biokaasua on voitava myydä markkinoille menettämättä investointitukia**.
- **Karjatalous:**
 - Metaanin hiilenkierto ja laskennan puutteet huomioitava.
 - Tutkimusta lisättävä luonnontieteellisen tiedon lisäämiseksi käytännön oloista.
 - Jäsenmaiden väliset erot tunnistettava eläinsuojat-lannankäsittely-lannankäyttö -ketjussa.
- **Fit for 55 -paketin biokaasumarkkinoita edistäviä elementtejä on saatava toimimaan huomattavasti paremmin yhteen**. Eryityisesti markkinan kehittymisen ympäriltä on poistettava epävarmuuksia. Biokaasun roolin valtioiden jakeluvuoroissa on kasvetta ja erilaisissa hyödyntämiskohteissa biokaasulle on asetettava varteenotettavan vaihtoehdon edellytykset. Biokaasun mahdollisuudet on noteerattava niin ajoneuvojen päästöraja-arvoja koskevassa esityksessä, jakeluinfrasesityksessä, energiaverodirektiivin uudistuksessa, uusiutuvan energian direktiivissä (ml. ei tiukennuksia kestävyyskriteereihin) kuin muissakin Fit for 55 -paketin osissa, joilla on ilmeinen vaikutus biokaasun edistämiseen.
- **Maatalouden metaanipäästöille ei pidä asettaa laillisesti sitovia vähennystavoitteita erillislainsäädännöllä**. Päästöt huomioidaan jo nyt taakanjaossa ja jatkossa AFOLU:ssa. **Viljelijät tarvitsevat teknologiaa ja rahoitusta päästöjen vähentämiseen**.
- **Maatalouden sivuvirtoihin ei pidä soveltaa kaskadiperiaatetta, markkinoiden pitää voida määrätä lannan käytöstä**. Monesti arvokkain käyttökohde on suora lannoituskäyttö lähimälle pellolle.

- Metaanipäästöjä seurataan jo kansallisesti. **Emme tarvitse lisää byrokratiaa ja veloitteita päästöjen seurantaan (MRV).**

Lisätietoja: [Euroopan parlamentin maatalousvaliokunnan mielipide metaanistrategialausuntoon](#)

Fit for [55 -tiedonanto](#)

HIILIVILJELY

Liisa Pietola, +358 50 438 4014, liisa.pietola@mtk.fi

Hiiliviljelyllä tarkoitetaan komission mukaan maataloustoimintaa, jossa tilatasolla, ilmastonmuutoksen hillintään tähdäten, hallitaan hiilivarastoja, -virtoja ja kasvihuonekaasuja, sisältäen sekä maaperän että karjan². Hiiliviljelyn avulla on tarkoitus lisätä hiilensidontaa ja vähentää päästöjä. MTK:n ja SLC:n maaperäohjelma (www.mtk.fi/maaperäohjelma) linjaa, että hiiliviljelynä tulee nähdä kaikki viljelytoiminta, joka pyrkii lisäämään maan hiilipitoisuutta tai vähentämään maan multavuuden katoa.

- MTK korostaa, että **ruoantuotannon ulkopuolelle jäävien hiiliviljelytoimenpiteiden, kuten turvepeltojen ennallistamisen, lisäksi ruoantuotantoa turvaavat hiiliviljelyn menetelmät tulisi näkyä hiiliviljelyn keinojen valikoimassa**, ja niitä tulisi yhtä lailla kehittää.
- Hiiliviljelytoimet rinnastetaan usein erillisiksi toimiksi ruoantuotannosta ja laadukkaan sadon tuottamisesta. MTK näkee, että **hiiliviljelyyn tulee sisällyttää yleisesti tuottavan maan hoito ruoantuotannossa, eikä rajata käsitettä eloperäisten maiden vettämiseen, kosteikkoviljelyyn tai viljelemättömyyteen tai kesannointiin hiilिनurmina, jotka voivat parhaimmillaan toimia osana viljelykiertoa pellon tuottokyvyn eli hiilensidonnan parantamisessa.**
- MTK muistuttaa, että ennen uutta lainsäädäntöä hiiliviljelystä **tutkimuksella on varmistettava peltojen hiilensidonnan mahdollisuudet ja päivitettävä maaperän päästökertoimet**, jotka eivät toistaiseksi huomioi riittävästi maaperän eri käsittelyitä viljelyssä (muokkaus, kasvipeitteisyys) tai satotasoa eri maalajeilla.
- **Taakanjakosektorin maatalouskaasujen (metaani ja dityppioksidi) päästöt ja maankäyttösektorin hiilidioksidin päästöt ja sidonta on otettava huomioon** hiiliviljelyyn viittaavien toimenpiteiden ohjauksessa.

Lisätietoja:

Komission [muistio 'Carbon Farming Schemes in Europe'](#)

[IPCC Special Report on Climate Change](#), Desertification, Land Degradation, Sustainable Land Management, Food Security, and Greenhouse gas fluxes in Terrestrial Ecosystems

[MTK:n maaperäohjelma](#)

Minna Ojanperä, +358 40 671 9536, minna.ojanpera@mtk.fi

Bio- ja kiertotalous ovat ratkaisuja ilmastonmuutoksen hillinnän tärkeimpään tavoitteeseen: fossiilisten päästöjen alaspäin. Biotalous käyttää uusiutuvia luonnonvaroja ravinnon, energian, ravinteiden, tuotteiden ja palvelujen tuottamiseen. Kiertotaloudessa materiaaleja hyödynnetään kestävästi ja ne pysyvät kiertossa pitkään sekä turvallisesti. Yhdistämällä bio- ja kiertotalous voidaan saavuttaa merkittäviä vähennyksiä fossiilisiin luonnonvarojen käyttöön ja luoda pohjaa kestäväälle talouskasvulle.

Biokiertotalouden tunnetuimpia esimerkkejä ovat puupohjaiset tuotteet ja metsäteollisuuden teolliset symbioosit. Suomessa biokiertotalouden edelläkävijöitä ovat kehittyvä biokaasumarkkina ja erityisesti maatilakokoluokan biokaasulaitokset. Biokiertotaloudessa viljelijät ja metsänomistajat ovat keskeisiä raaka-aineen tuottajia sekä ravinne- ja energiaomavaraisten symbioosien ylläpitäjiä.

MTK:n tavoitteet

- Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa **ei tunnisteta biokiertotaloutta ratkaisuna useisiin käynnissä oleviin kestävyyskriiseihin**, kuten ilmastonmuutokseen tai luonnon monimuotoisuuden vähenemiseen. MTK:n pitkän tähtäimen tavoite on tehdä biokiertotalouden rooli näkyväksi yhtenä ratkaisuna.
- Kiertotalousohjelma on vahvasti teollisuus- ja tuotepainotteinen. EU-tason kiertotalousohjelma ei voi keskittyä vain fossiilipohjaisten, uusiutumattomien raaka-ainesten kierrätettyyteen. **Kiertotalousohjelmassa tulee luoda yhteys biotalouteen ja EU:n biotalousstrategiaan, jotta raaka-ainepohja saadaan nykyistä kestävämmäksi.**

Green Dealissa lähdetään toteuttamaan EU:n 2030 biodiversiteettistrategian tavoitteita. Komission on tarkoitus antaa ennallistamistavoitteisiin liittyvä lainsäädäntöehdotus vielä vuoden 2021 aikana. Luomutuotannon uusi lainsäädäntö tulee voimaan 2022. Joulukuussa 2021 odotetaan lainsäädäntöesitystä metsäkatoa aiheuttavien tuotteiden riskien vähentämisestä EU:n markkinoilla. Toukokuussa julkaistiin saasteeton tulevaisuus -toimintaohjelma. EU:n maaperästrategia julkaistaan syksyllä 2021, osana komission laajempaa biodiversiteettiohjelmaa ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteeseen 15 "Maanpäällinen elämä" turvaamista. Toukokuussa julkaistu [MTK:n maaperäohjelma](#) korostaa maaperän puhtauden merkitystä ja toimintojen suojelua sekä tuottavan maan arvostusta maahan kohdistuvien riskien, kuten rakentamisen vähentämiseksi.

EU:N BIODIVERSITEETTISTRATEGIA 2030

Anna-Rosa Asikainen, +358 40 920 9858, anna-rosa.asikainen@mtk.fi (23.8.2021)

Komissio julkaisi toukokuussa 2020 EU:n uuden [biodiversiteettistrategian](#) osana Euroopan Vihreän kehityksen ohjelmaa (Green Deal). Uusi strategia ulottuu vuoteen 2030 asti. Strategiaa koskevat [neuvoston päätelmät](#) valmistuivat lokakuussa 2020 ja parlamentti päätti [kannastaan](#) kesäkuussa 2021. Komission puolella strategian toimeenpanoon on ryhdytty strategian aikataululitteessä mainituin askelein eli mm. aloittamalla keskeisiin käsitteisiin liittyvä määrittelytyö sekä käynnistämällä tarkempien ennallistamistavoitteiden valmistelu. Komission on tarkoitus antaa ennallistamistavoitteisiin liittyvä lainsäädäntöehdotus vielä vuoden 2021 aikana.

Biodiversiteettistrategia rakentuu vahvasti suojeltujen alueiden lisäämisen ja ennallistamisen varaan. Tavoitteena on suojella vähintään 30 prosenttia EU:n maa-alueista ja 30 prosenttia EU:n merialueista. Vähintään kolmasosan suojelualueista, eli 10 prosenttia sekä maa- että vesialueista, olisi kuuluttava tiukan suojelun piiriin. Strategian mukaan tiukasti suojeltaisiin mm. kaikki EU:ssa jäljellä olevat iki- ja aarniometsät sekä turvemaita. Ennallistaminen perustuisi laillisesti sitovia tavoitteita sisältävään ennallistamissuunnitelmaan. Yleisten tavoitteiden lisäksi strategia sisältää lukuisia yksityiskohtaisempia maa- ja metsätalouteen vaikuttavia tavoitteita. Maatalouden osalta strategiassa on tehty linjauksia mm. kemiallisten torjunta-aineiden käytön vähentämisestä, maatalousmaan monimuotoisten maisemapiirteiden lisäämisestä ja luonnonmukaisesti viljeltyjen alueiden osuudesta. Metsiin liittyen tavoitteena on mm. laatia luonnonläheisempien metsätalouskäytäntöjen suuntaviivoja.

MTK:n tavoitteet

- Luonnon köyhtymisen pysäyttämiseen liittyvä päätavoite on kannatettava ja biodiversiteettihaasteiden ratkaiseminen myös EU-tasolla on tärkeää. Maa- ja metsätalouteen sekä biotalouteen liittyvien näkökulmien kapeus EU:n biodiversiteettipolitiikassa on kuitenkin erittäin huolestuttavaa. **Laajasti hyvinvointia tuottavan luonnonvarojen kestävän käytön merkitys ja positiiviset mahdollisuudet on tunnistettava paremmin.** Metsä- ja maataloutta ei pidä käsitellä kapeasti vain luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta, sillä niillä on ratkaiseva merkitys kestävän kehityksen ja EU:n Green Deal -ohjelman tavoitteiden saavuttamisen kannalta.
- Kestävän maa- ja metsätalouden tarjoamien positiivisten mahdollisuuksien realisoimiseksi **tarvitaan mm. eri politiikkojen välistä koherenssia.** Tämä edellyttää, että biodiversiteettistrategia on tasapainoisessa suhteessa EU:n Pelloilta pöytään -strategiaan ja EU:n metsästrategiaan. **EU:lla ei ole yhteistä metsäpolitiikkaa, joten asia kuuluu kansalliseen toimivaltaan.** Tästä lähtökohdasta on pidettävä jatkossakin kiinni.

- Niiden keinojen ja toimenpiteiden, joilla strategian tavoitteisiin pyritään, on oltava suomalaisen maa- ja metsätalouden sekä maanomistajien kannalta tasapainoisia ja hyväksyttäviä. **Toimeenpanossa on käytettävä kannustavuuteen perustuvia toimintamalleja pakottavien toimintamallien sijaan.**
- Maanomistajia sekä maa- ja metsätaloudenharjoittajia on kohdeltava aktiivisina yhteistyökumppaneina sääntelykohteiden sijaan. Menettelyjen tulee olla aidosti vuorovaikutteisia, läpinäkyviä ja perusteltuja. **Maanomistajien oikeuksien turvaamisen sekä maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten edistämisen on oltava keskeisiä tavoitteita eri toimenpiteitä valittaessa.**
- **Vastuunjaon on oltava oikeudenmukaista** niin jäsenmaiden (esim. suojelualueiden jakautuminen, erilaiset lähtötasot), elinkeinojen ja sektoreiden (esim. maa- ja metsätalous vs. muut) kuin kansalaisryhmien (esim. maanomistajat vs. muut) kesken.
- EU:n uuden biodiversiteettistrategian tulee nimensä mukaisesti olla strateginen työkalu. **Strategian toimeenpanon tarkemman suunnittelun ja toteutuksen tulee tapahtua jäsenmaiden tasolla** tarkoituksenmukaisen kohdentamisen ja priorisoinnin, kustannustehokkuuden sekä maanomistajien oikeuksien kunnioittamisen varmistamiseksi. Jokaisen jäsenmaan on voitava omien toimivien käytäntöjensä ja kansallisten tarpeidensa perusteella valita luonnon monimuotoisuutta edistävän toiminnan painopisteet sekä strategian toimeenpanon keinot.
- **Kestävyyden eri osa-alueiden keskinäinen tasapaino on turvattava** siten, että strategian toimeenpano on käytännössä myös taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä ja hyväksyttävää. Tämä edellyttää kaikkien toimeenpanoon liittyvien **toimenpiteiden vaikutusten ja vaikuttavuuden huolellista etukäteistä arvioimista** ja eri toteutusvaihtoehtojen vertailua.

LUOMULAINSÄÄDÄNNÖN VALMISTELU

Johanna Andersson, +358 40 824 5522, johanna.andersson@mtk.fi

Uuden luomuasetuksen valmistelu on loppusuoralla ja uusi lainsäädäntö astuu voimaan 1.1.2022. Tällä hetkellä perusasetus ja suurin osa tuotantosäädöistä on laadittu, mutta kokonaisuus on vielä hieman kesken. Komissio kuitenkin arvioi, että kaikki tarvittavat asetukset ehditään laatia ja julkaista ennen tämän vuoden loppua.

Viljelijöitä koskevat tuotantosäännöt ovat lähestulkoon annettu ja Ruokavirasto laatii parhaillaan yksityiskohtaisia tuotanto-ohjeita annettujen asetusten perusteella. Tämän työn odotetaan valmistuvan vuoden 2021 loppupuolella.

Uuden luomuasetuksen odotetaan myös osaltaan vastaavan Komission asettamiin tavoitteisiin luomualan kasvattamiseksi koko EU:n alueella. Komissio esittää pellolta pöytä- ja biodiversiteettistrategiassaan luomualan kasvattamista koko EU:n alueella 25 %. Tällä hetkellä luonnonmukaisessa tuotannossa koko EU:n alueella on noin 7 %, kun taas Suomessa vastaava luku on 14 %.

MTK:n tavoitteet

- **MTK vastustaa kauppojen ottamista valvonnan piiriin.** Se nostaa kauppojen kynnystä ottaa luomutuotteita tarjontaansa.
- **MTK tavoittelee edelleen muutoksia kasvihuonesäännösten tulkintaan,** jotta ne sopisivat paremmin Suomeen ja varmistamaan tuotannon jatkumisen. Viiden vuoden kuluttua uuden asetuksen soveltamispäivästä komissio esittää rajoitettujen kasvualustojen käyttöä kasvi-huoneissa koskevan kertomuksen ja tarvittaessa korjaustoimet liittyvän lainsäädäntöön.
- **Siemenlainsäädännössä on varmistettava, että pohjosiin olosuhteisiin löytyy sopivia siemenlajeja ja -lajikkeita,** jos tavanomaista siementä ei saa käyttää. EU-tasoinen siemenrekisteri ei ole riittävä. Suomessa käytössä oleva yleinen käyttö lupa on pystyttävä säilyttämään.
- Kokonaan **erillinen jalostusluomueläinten rekisteri on tarpeeton.** Nautarekisteriin voidaan lisätä luomustatus rekisteriuudistuksen yhteydessä.
- **Luomukeruuotteiden säännöksiä on selkeytettävä.**

GLOBAALIN METSÄKADON ESTÄMISEN LAINSÄÄDÄNTÖVALMISTELU

Satu-Marja Tenhiälä, +358 40 508 4477, satu-marja.tenhiala@mtk.fi

Komissio haluaa vähentää EU:n vaikutuksia globaaliin metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen sekä edistää metsäkatovapaiden tuotteiden kulutusta EU:ssa. Komissio valmistelee analyysiä, miten metsäkatoa aiheuttavien tuotteiden kysyntään voidaan vaikuttaa EU:n markkinoilla sekä määritellä metsäkatovapaista tarjontaketjuista. Komissiolta odotetaan lainsäädäntöesitystä kesällä 2021.

MTK:n tavoitteet

- MTK korostaa **tieteellisen tiedon tarpeellisuutta metsäkadosta.** Metsäkatoon ja metsien heikkenemisen tilaan on kiinnitettävä huomiota: rahoitus on kohdennettava metsien kestävään hoitoon ja käyttöön.
- MTK painottaa **hyvän hallinnon merkitystä metsäkadon ehkäisyssä.** Hyvä hallinto ehkäisee korruptiota, luvatta tehtäviä hakkuita ja laitonta puukauppaa. Maailmalla on jo käytössä me-

kanismeja, joiden avulla metsäsektorilla voidaan kontrolloida hyvää hallintoa ja kitkeä epätoivottavia toimia. Hyvän hallinnon merkitys korostuu laillisuusnäkökulmasta kansallisesti ja kansainvälisesti.

- MTK korostaa **omistusoikeuden** merkitystä. Ilman selkeitä omistussuhteita ja oikeutta käyttää metsää laittomat hakkuut rehottavat eikä metsiä voida hoitaa kestävästi. Metsänsä hyvinvointiin keskittynyt metsänomistaja on paras metsänkadon ehkäisijä maailmanlaajuisesti. Omistussuhteiden selkiyttäminen ja hyvä hallinto sekä oikeudellisesti sitovat metsiä koskevat lait ehkäisevät metsäkatoa ja metsien tilan heikentymistä
- MTK haluaa kiinnittää huomiota **kaukokartoitukseen ja satelliittitekniikkaan perustuvaan metsien tilan seurannan kehittämiseen ja olemassa olevien hyvien teknologioiden hyödyntämiseen maailmanlaajuisesti**. Tekniikka mahdollistaa metsäkadon toteamisen ja metsien tilan heikkenemisen varhaisessa vaiheessa.

ILMAN JA MAAPERÄN SUOJELU

Liisa Pietola, +358 50 438 4014, liisa.pietola@mtk.fi (päivitetty 24.8.)

Komissio julkaisi toukokuussa 2021 toimintasuunnitelman puhtaan ilman, veden ja maaperän, terveen ekosysteemien ja terveen elämän turvaamiseksi. Komissio toteaa, että EU:n on ehkäistävä, korjattava, seurattava ja raportoitava paremmin pilaantumista.

EU:n maaperästrategia ”Healthy soils” julkaistaan osana EU:n biodiversiteettistrategiaa loppuvuodesta 2021 (Q3). Maaperästrategia kohdistuu maaperäriskeihin (erosio, kattaminen/rakentaminen, saastuminen) ja maaresurssien suojeluun (hedelmällisyys, orgaaninen aines, hyvä ekologinen tila).

Maaperänsuojelu viittaa YK:n Agenda2030 kestäväen kehityksen tavoitteeseen SDG 15.3., jonka tavoitteena on ”Suojella maaekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestävää käyttöä; edistää metsien kestävää käyttöä; taistella aavikoitumista vastaan; pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen.” YK:n kestäväen kehityksen tavoite SDG 12 ”Kestävä tuotanto ja kulutus” liittyy viljelymaiden suojeluun ja Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) analyysin siittä, että tehostaminen ei ole parantanut ympäristön tilaa ([The European Environment - State and Outlook 2020](#)).

MTK:n tavoitteet

- **Päästöjen mittaamista ja seuranta** ja tarvitaan lisää orgaanisten haitta-aineiden osalta, joista on riittämättömästi tietoa ja vaikuttavat maaperä- ja vesiekosysteemeihin haitallisesti.
- **Päästöjen merkittävyyden arviointi vaatii tutkimusyhteistyötä paikallisella tasolla**. Esimerkiksi missä päätetään mitä on runsas ravinnepäästö? Nollaan ei koskaan päästä luonnossa, jossa luonnollisten aineiden kuten kasvinravinteiden (typpi ja fosfori) kierto on jatkuvaa. Tietty taso tarvitaan, kuten nitraattidirektiivissä nitraattipitoisuus 50 mg/l.
- **Tuottavan maan kasvutekijöiden tasapaino ja toimivuus on nähtävä nollapäästötavoitteen osana ja maaperästrategian keskeisissä tavoitteissa**. Kestäväen tehostamisen ja maan kasvun merkitys osana ilmastoratkaisuja ja luonnonkirjon turvaamista on nähtävä myös nollapäästötavoitteessa.
- **Ilmastonmuutoksen vaikutukset ja maaperän ominaisuuksien muospaineet on tunnistettava**. Lainsäädäntöä ei voi osoittaa toimialaan, joka ei voi kontrolloida säätekijöiden vaikutusta maaperän toimivuuteen ja vaikutuksia päästöihin, esimerkkinä tulvaveden nousu pelolle.
- **Digitaalisuus auttaa** paikallisen tiedon keräämisessä, mikä on oleellista nollapäästötavoitteessa: Oleellista on paikallinen ja jatkuva seuranta, kun päästöjä luontoon ja luonnosta mitataan.

Lisätietoja:

[MTK:n maaperäohjelma](#)

VESIEN- JA MERENHOITO

Airi Kulmala, +358 400 755 454, airi.kulmala@mtk.fi

Vesipuitedirektiivi (VPD, 2000/60/EY) ja meristrategiadirektiivi (2008/56/EY) yhtenäistävät vesien ja merten suojelua EU:n jäsenvaltioissa. Tulevan kauden (2022–2027) vesienhoitosuunnitelmien ja merenhoidon toimenpideohjelman valmistelut ovat loppusuoralla. Vesienhoitosuunnitelmat sekä 3-osainen merenhoitosuunnitelma tulevat valtioneuvostoon hyväksyttäväksi loppuvuonna 2021. Merenhoitosuunnitelma kytkeytyy myös HELCOMin BSAP:n päivittämiseen, joka on hyväksyttyä HELCOMin ministerikokouksessa 20.10.2021.

Suomessa suunnitellut maatalouden vesienhoidon toimenpiteet ovat pitkälti joko ekojärjestelmän tai ympäristökorvausohjelman toimenpiteitä, jolloin suuri osa rahoituksesta tukee CAP-järjestelmän kautta. Nyt on tärkeää, että Suomeen saadaan viljelijöitä kiinnostava tukijärjestelmä, jolloin myös vesienhoidon tavoitteet saavutetaan paremmin. Myös metsätalouteen kohdistuvien toimenpiteiden rahoitus tulee varmistaa täysimääräisesti. Merenhoidon puolella on toimenpiteitä maatalouteen liittyen. Myöskään niistä ei saa aiheutua lisäkustannuksia viljelijöiden itsensä maksettaviksi.

Hyvällä maa- ja metsätalouden vesien- ja merenhoidon suunnittelulla, toimenpiteiden toteutuksella sekä veden laadun seurannalla edistetään Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan kirjattua myrkyttömään ympäristöön tähtäävää nollapäästötavoitetta. Maa- ja metsätaloudesta tosin aiheutuu aina päästöjä ympäristöön, vaikka ympäristökysymyksistä huolehdittaisiin parhaalla mahdollisella tavalla. Nollapäästöisyyden sijasta tulisikin tavoitella vähäpäästöisyyttä.

MTK:n tavoitteet

- **Vesienhoidon tavoitteisiin yltäminen ja vesistökuormitusriskin minimoiminen vaikeutuu ilmaston muuttuessa.** Jatkossa joudumme tekemään entistä enemmän työtä jopa nykytilanteen säilyttämiseksi. Jatkossa ilmastonmuutos tulisi hyväksyä VPD:n mukaiseksi luonnonolosuhteeksi, jonka takia vesien hyvä tila ei ole kaikilta osin saavutettavissa.
- **Viljelijät ja metsänomistajat tarvitsevat korvauksen vesien- ja merenhoidon toimenpiteistä aiheutuvista kustannuksista ja tulonmenetyksistä.** Rahoitus eri lähteistä on varmistettava.

Lisätietoa:

[MTK:n vesiohjelma](#)

Juha Ruippo; +358 40 55 33 232; juha.ruippo@mtk.fi

Monien yhtä aikaa ajankohtaisien muutostekijöiden keskellä YK:n pääsihteeri António Guterres kutsui koolle YK:n yleiskokouksen yhteyteen ensi syyskuulle [Food Systems Summitin](#). Ruokajärjestelmä tarvitsee muutosta, joka ei voi perustua vain yksittäisten maiden tai alueiden lainsäädännön muutokseen. Muutoksessa tarvitaan mukana kaikkia: valtioita, julkisia toimijoita ja yksityistä sektoria. Järjestelmämuutokseen tähdätään laajalla osallistavalla keskustelulla Food Systems Dialogin kautta. Suomessa vastuu keskustelutilaisuuksien järjestämisestä on yhdessä maa- ja metsätalousministeriöllä ja ulkoministeriöllä. Kouluruoka on yksi Suomen pääteemoista ja ministeri Ville Skinnari on nimetty kouluruokalahettiläänä seuraamaan keskustelua.

EU:n oma aloite ruokajärjestelmien muutokseen on Pelloilta pöytään -strategia (Farm to Fork). Maatalouskomissaari Wojciechowski esitteli Berliinin tammikuussa GFFA-kokouksen jälkeen mukana olleille 76 maan ministereille EU:n strategiaa ja jatkoi samaa tehtävää Rooman pre-Food systems Summitissa heinäkuun lopussa. EU tarvitsee laajaa, myös kauppapoliittista, tukea edistääkseen tavoitteitaan metsäkadon pysäyttämiseen, luonnonmukaisen tuotannon laajentamiseen, lannoitteiden ja torjunta-aineiden samoin kuin eläinlääkkeiden käytön vähentämiseen. Eläinlääkinnän One Health -lähestymistapa on toteuttamisessa tärkeä osa.

Suomi on koko EU-jäsenyyden ajan tehnyt työtä Pelloilta pöytään -strategian tavoitteiden toteuttamiseksi. Meillä on paljon annettavaa toimivina esimerkkeinä antimikrobiresistenssin vastustamisessa, salmonellavapaudessa tai eläinten hyvinvointityön ja eläinlääkinnän vähäisen käytön malleiksi. Maatalouden ympäristöohjelman tukemana suomalaiset viljelijät ovat vähentäneet merkittävästi teollisten lannoitteiden käyttöä ja tarkentaneet torjunta-aineiden käyttöä.

Ruokajärjestelmämuutos edellyttää toteutuakseen yksityisten toimijoiden sitoumusten lisäksi politiikkajohdon mukaisuutta, kauppapoliittista standardityötä ja lisävälineitä mm. eläintautien tai resistenssien leviämisen ehkäisemiseksi. EU:n kauppapolitiikan uudistaminen Green Deal -aikaan huomioiden strateginen autonomia on tärkeä keino järjestelmämuutoksen käytännön toteuttamiseen.

Yksi osa laajan muutoksen toteuttamista on pelloilta pöytään strategian mukaisten tuotteiden EU:n tukema promootiotyö niin EU:n sisällä kuin globaalisti. EU:n ruokapromootion uudistamisessa on painopisteinä oltava samat teemat. Suomelle on tärkeää pitää esillä One Health -toimintamallin menestyksellistä toteuttamista antimikrobiresistenssi torjumiseksi ja mm. salmonellavapauden toteuttamiseksi. Tunnistettujen tuotteiden saaminen markkinoille on oleellinen osa ruokajärjestelmämuutosta.

MTK, SLC, Osuustoimintakeskus Pellervo ja Proagria ovat aktiivisesti mukana Food Systems Summitiin valmistavassa ruokajärjestelmäkeskustelussa. FFD – Food and Forest Development Finland – on yhteisenä organisaationa tuomassa globaalin ruokaturvan näkökulmaa keskusteluamme. FFD:n vetämät keskustelut ovat nostaneet esiin pre-Food Systems Summitin tapaan, että yksinkertaisia ratkaisuja ruokajärjestelmämurrokseen ei ole, vaan muutos pitää pohjautua paikallisiin oloihin ja tapoihin, historiaan ja muutoskykyyn.

Johan Åberg, +358 40 5233 864, johan.aberg@mtk.fi

Päätös uudesta EU:n maatalouspolitiikasta (CAP) syntyi kolmikantaneuvottelussa juhannusaattona. Päätös uudesta maatalouspolitiikasta on tervetullut. Se takaa, että viljelijöillä on varmuus tukijärjestelmän jatkuvuudesta. Hyvää uudistuksessa on se, että Brysselin päätöksissä on joustavuutta, jotta järjestyvä kansallinen ohjelma on näillä päätöksillä mahdollinen. Valitettavasti maatalouspolitiikan yksinkertaistamisen ja byrokratian karsimisen tavoitteet näyttävät jäävän toteutumatta uudistuksessa.

Seuraavaksi odotukset kohdistuvat kansalliseen valmisteluun. Kansallisessa maatalouspolitiikan suunnitelmassa on varmistettava, että maatalousyrittäjillä on mahdollisuus kannattavaan tuotantoon sekä ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin vastaamiseen markkinoilla. Viljelijät tarvitsevat CAPista työkaluja ja työrauhaa, jotta voivat sopeutua markkinoiden muutoksiin ja kuluttajien odotuksiin.

Uudessa maatalouspolitiikassa ympäristö- ja ilmastotoimiin käytetään jatkossa merkittävä osa CAP-budjetista. Suomessa tämä on tuttua, sillä jo tällä hetkellä Suomessa käytetään uuden CAP:n tavoitteita suurempi osuus näihin toimiin. Komission vaatimuksena on, I-pilarin suorista tuista 25 % käytetään ympäristö- ja ilmastotoimiin sekä eläinten hyvinvointiin. Tämä ekojärjestelmä on viljelijälle vapaaehtoinen. Maaseuturahoituksen eli II-pilarin budjetista vähintään 35 % tulee käyttää ympäristö- ja ilmastotoimiin.

Uudistuksessa Suomen maataloudelle on tärkeää, että pohjoisen maatalouden olosuhteet sekä sektorilla jo tehty työ ruuantuotannon kestävyden parantamiseksi voidaan huomioida paremmin. Uudessa politiikassa seurataan saavutettuja tuloksia tarkasti, kun aikaisemmin valvottiin, että sovitut toimenpiteet tehdään. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää löytää juuri suomalaisille tiloille sopivia toimia, jotta maatalouspolitiikka on vaikuttavaa ja tehokasta.

Yksi tärkeä tavoite on tuen oikeidenmukaisempi jakautuminen. Komissio vaatii, että 10 % suorista tuista jaetaan uudelleen pienille tiloille kaikissa jäsenmaissa. Suomessa tuki jakautuu jo nyt muita jäsenmaita tasaisemmin ja olisi luonnollista, että meidän ei tarvitsisi tukia jakaa uudelleen. Aikaisemmin paljon puhuttanut 100.000 euron tilakohtainen tukikatto on jäsenmaille vapaaehtoinen. Tärkeää on varmistaa, että tuet kohdistuvat aktiivituotantoon.

Suorien tukien ehdoksi tulevat hyvät maatalouskäytännöt. Turvemaiden suojelua tehostetaan, mutta viljelyn turvemaidella saa jatkua. Ensin jäsenmaissa selvitetään missä turvemaat sijaitsevat ja toimenpiteet alkavat 2025. Talviaikainen kasvipeitteisyys ei ole mahdollista kaikilla pelloilla Suomessa, lyhyen kasvukauden ja peltojen maalajin vuoksi. Siksi on tärkeää, että tiukasta vaatimuksesta saadaan poikkeus. Myös viljelykierto- ja kasvinvuorotusvaatimukseen saadaan tarvittavia joustoja.

Euroopan parlamentti toi uudistuksen valmisteluprosessin loppuvaiheessa vaatimuksen sosiaali- ja työolainsäädännön direktiivien noudattamisesta maatalouspolitiikassa. Päätös sisältääkin vaatimuksen, että vuodesta 2025 alkaen näiden direktiivien valvonnassa havaittujen puutteiden vuoksi tiloilta voidaan leikata EU-maataloustukia. Yksityiskohdat valvonnoista, otannasta ja sanktioista selviävät myöhemmin.

Positiivista on, että tuotantoon sidottujen tukien maksua voidaan Suomessa jatkaa nykyisellä tasolla. Myös korvamerkkipuutteet eivät jatkossa aiheuta sanktioita peltotukiin. Nuorille viljelijöille varataan jatkossa 3 % suorista tuista.

Kansallisen ohjelman valmistelu on loppusuoralla ja se toimitetaan komissiolle vuoden loppuun mennessä ja komission on se myös hyväksyttävä vuoden 2022 aikana. Liikaa aikaa toimeenpanoon ei siis ole. Komissio haluaa liittää kansalliseen suunnitelmaan myös vuosi sitten toukokuussa julkaistuja Green Dealin Pellolta pöytään- ja Biodiversiteettistrategioiden tavoitteita. Näistä ei vielä ole olemassa lainsäädäntöä, joten niiden mukaan ottaminen on jäsenvaltioiden näkökulmasta haasteellista.

MTK:n puheenjohtaja Marttila evästi joulukuussa trilogineuvottelijoita ja nosti esille Suomen erityistarpeet ja haasteet neuvoteltavana olevassa uudistuksessa. [Kirjeessään](#) Marttila nosti esille mm. tarpeen varmistaa riittävä rahoitus ilmasto- ja ympäristötoimille sekä joustavuuden kullekin jäsenmaalle sopiville toimille. Toimien pitää varmistaa mahdollisimman hyvin sekä maatalouden toimintaedellytykset että hyvä ympäristön tila EU-alueella. Suomen erityistarpeet liittyvät mm. kansallisiin tukiiin, tukikattoihin, turvepeltoihin sekä pohjoisissa luonnonoloissamme haastaviin viljelykiertovaatimuksiin.

MTK:n tavoitteet

Uudistuksen alkumetreillä MTK asetti tavoitteeksi mm. **yksinkertaisemman politiikan**, joka vahvalla budjetilla **tukee vastuullista tuotantoa, maataloustuotannon jatkumisen kaikilla alueilla**, maataloustuottajien **markkina-aseman parantamisen** ja hallitun rakennemuutoksen, joka kannustaisi nuoria alalle. Kansallisessa CAPin toimeenpanossa on varmistettava seuraavat asiat:

- Maatalouspolitiikan yksinkertaistamisen ja byrokratian karsimisen tavoitteita ei saa unohtaa. Tarvitaan **yksinkertaistamista viljelijöiden näkökulmasta**.
- Maatalousyrittäjillä on mahdollisuus kannattavaan tuotantoon sekä ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin vastaamiseen markkinoilla.
- **Tukikatto ja tukien aleneminen (degressiivisyys) ja uudelleenjakotuki eivät sovellu Suomen tilarakenteeseen** ja lisäävät vain byrokratiaa.
- Pohjoisen maatalouden olosuhteet sekä sektorilla jo tehty työ ruuantuotannon kestävyysparantamiseksi tulee huomioida paremmin. **Turvemaiden suojeleminen ja talviaikainen kasvipeitteisyysvaatimus soveltuvat huonosti Suomen olosuhteisiin**. Myös viljelykierto- ja kasvinvuorotusvaatimuksiin tarvitaan joustoja.
- **Ekojärjestelmästä on tehtävä houkutteleva viljelijän kannalta.**

Lisätietoja:

[MTK:n CAP-uudistus -esite](#)

[MTK:n Green Deal ja Pellolta pöytään -esite](#)

[Pj. Marttilan kirje CAP-trilogineuvottelijoille 1.12.2020](#)

Johan Åberg, +358 40 5233 864, johan.aberg@mtk.fi

Euroopan komission yhteisen tutkimuskeskuksen (JRC) julkaisi loppukesästä raportin Pellolta pöytään – biodiversiteettistrategioiden vaikutuksista vuoden 2030 ilmastotavoitteisiin sekä vuoden 2020 jälkeiseen yhteiseen maatalouspolitiikkaan (YMP). Raportissa esitellään mallinnetun skenaarion avulla YMP-uudistuksen kunnianhimoisen toimeenpanon vaikutuksia EU:n maataloudelle. Vaikutukset sisältävät tietyt ympäristöindikaattorit, tuotannon, tulot, hinnat ja kaupan. Malli sisältää neljä määrällistä Pellolta pöytään – ja biodiversiteettistrategioiden tavoitetta. Tavoitteet ovat kasvinsuojeluaineiden riskin ja käytön vähentäminen 50 % vuoteen 2030 mennessä, ravinnepäästöjen vähentäminen vähintään 50 % ja lannoitteiden käytön vähentäminen vähintään 20 % vuoteen 2030 mennessä, luonnonmukaisessa tuotannossa olevan pinta-alan kasvattaminen tavoitteena vähintään 25 %:n luomupinta-ala vuonna 2030 sekä hyvin monimuotoisten maisemapiirteiden pinta-alan kasvattaminen tavoitteena vähintään 10 %:n pinta-ala.

Tulokset osoittavat, että kasvihuonekaasupäästöjen väheneminen EU:ssa kasvattaa päästöjä muualla maailmassa. Tämä johtuu osin siitä, että malli olettaa EU:n toimivan yksin. Muiden maiden toiminnan lisääminen malliin vähentäisi tätä vuotaa. Tulokset myös osoittavat EU:n tuotannon vähenemisen noin 10 % – 15 % vuoteen 2030 mennessä tiettyjen maataloustuotteiden osalta. Lisäksi malli osoittaa hintojen ja tulojen vaihtelua tiettyjen maataloustuotteiden osalta. Merkittävimpiä syitä ovat luomutuotannon alan kasvattaminen sekä ravinneylijäämän vähentäminen. Raportissa kuitenkin todetaan, että toteutuvien vaikutusten oletetaan olevan mallin osoittamia vaikutuksia pienempiä.

Raportissa todetaan mallin osoittavan, että maatalouden on käytävä läpi iso ja haastava siirtymä. Uusi YMP tarjoaa mahdollisuuksia toimeenpanna Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tuotantoon liittyviä tavoitteita. Tulokset kuitenkin myös osoittavat, että YMP yksin ei pysty saavuttamaan tavoitteita. Malli myös osoittaa alueita, joissa siirtymällä on suurempia haasteita ja jotka tarvitsevat tukea sektoria siirtymän ajan. Tulokset myös vahvistavat tarpeen maailmanlaajuisille ratkaisuille ilmastonmuutokseen.

MTK:n mielestä kestävyyttä tulee tarkastella tasapainoisesti sosiaalisen, taloudellisen ja ympäristö-kestävyyden näkökulmista. Vain politiikkojen (CAP, Pellolta pöytään- ja Biodiversiteettistrategiat, kauppapolitiikka, yms.) huolellisella yhteensovittamisella voidaan saada aikaan kestäviä tuloksia. Näiden kaikkien politiikkojen yhteisvaikutuksesta tulee tehdä laajaa ja tieteelliseen tietoon pohjautuvaa vaikutusanalyysiä. Nykyisen lainsäädännön toimeenpano on vietävä loppuun ennen kuin uutta tehdään. On tärkeää tunnistaa maa- ja metsätalouden potentiaali ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä, erityisesti hiilen sidonnassa sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisen edellytykset. EU:n menekinestämispolitiikka on suunnattava kaikelle kestäväälle ruuantuotannolle. Kauppapolitiikassa on varmistettava tasapuoliset toimintaedellytykset ja edistettävä kestäviä ruokajärjestelmiä globaalisti.

Lisätietoa:

[MTK:n Green Deal ja Pellolta pöytään -esite](#)

[MTK:n muutosesitykset parlamentin lausuntoluonnokseen 22.1.2021](#)

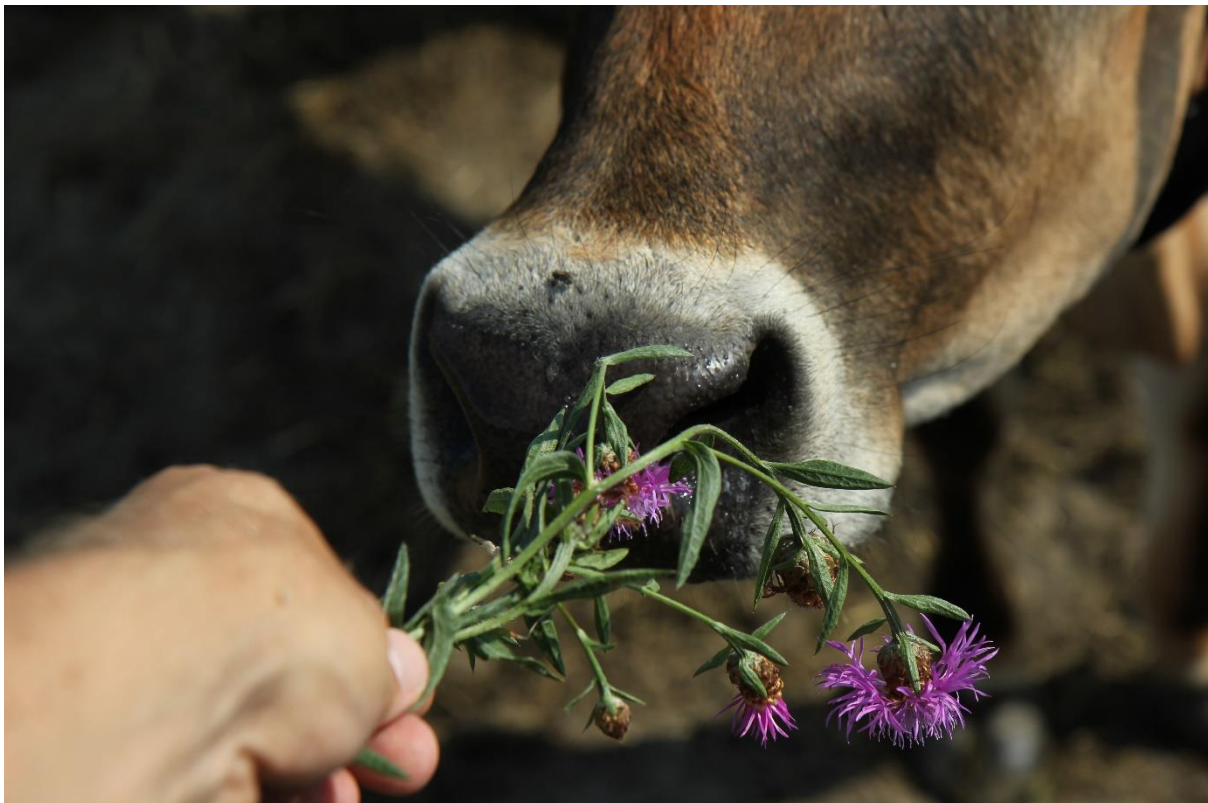
Thimjos Ninios, +358 45 2647131

Komissio jatkaa maataloustuotteiden menekinedistämisohjelman uudistusta syksyllä 2021 ja uudistuksen pitäisi konkretisoitua säädösesityksinä vuonna 2022. Uudistamisessa on tarkoitus siirtyä kestävimpien tuotantotapojen ja tuotteiden tukemiseen F2F –strategian mukaisesti. Julkisen kuulemisen vaihe päättyi 23.6.2021 ja siihen tuli noin 8 000 vastausta. Valtaosa näistä tuli kansalaisilta ja edusti luonnonsuojelujärjestöjen näkemyksiä menekinedistämisohjelmaan tehtävistä muutoksista. Merkittävimmät muospaineet kohdentuvat eläimistä saataviin tuotteisiin ja erityisesti lihaan, jota on ehdotettu poistettavaksi tuettavien tuotteiden luettelosta. Eläimistä saatavien tuotteiden tukemista pyritään rajoittamaan myös ravitsemuksellisiin ja terveydellisiin tekijöihin vedoten.

Uudistamisprojektin yhteydessä syksyllä 2021 komissio valmistelee esitystä vuoden 2022 työohjelmaksi.

MTK:n tavoitteet

- Menekinedistämisohjelman keskeisenä tavoitteena tulee säilyä **eurooppalaisen maatalouden kannattavuuden ja maataloustuotteiden kilpailukyvyn edistäminen.**
- **Kaikkien maataloustuotteiden tulee olla rahoituskelpoisia.** Rahoituksen karsiminen esim. lihatuotteilta rajoittaa kilpailukykyä ja edistää lihan tuontia EU:n ulkopuolelta.
- Tuotteiden diskriminoinnin sijaan, **kestäviä tuotantotapoja voidaan edistää kohdentamalla enenevässä määrin budjettia kestävien tuotantotapojen eduksi.** Luomutuotanto ei voi olla ainoa kestäväksi luokiteltu tuotantotapa.
- Kun menekinedistämisohjelman keskeinen tavoite on edistää eurooppalaisten maataloustuotteiden kilpailukykyä, **komission tulee löytää terveellisen ravitsemuksen edistämiseen kohdennettavat varat muualta.**

Heidi Siivonen, +358 40 568 8802, heidi.siivonen@mtk.fi

Pelloilta pöytään -strategian tärkeä osa on ruuan kuluttajainformaation parantaminen. Paremmalla kuluttajainformaatiolla pyritään mm. tukemaan terveyttä edistävää ruokavaliota ja vähentämään ruokahävikkiä. Keskustelussa ovat Front of Pack (FOP) ravintosisältömerkinnät, alkuperämerkinnät ja eläinten hyvinvointimerkinnät. Maantieteellisten alkuperämerkintöjen lainsäädäntöä tarkastellaan kestävyysnäkökulmasta.

MTK:n tavoitteet

- MTK on pitkään vaatinut **nykyistä tarkempaa lainsäädäntöä ruuan alkuperän ilmoittamiseksi** niin elintarvikepakkauksissa, irtomyynnissä kuin ruokapalvelusektorilla. Alkuperävaatimusta jatketaan.
- Suomen kansallisen lainsäädännön mukaan **ravintoloissa** ym. tarjoilupaikoissa tarjottavan **lihan alkuperä on ilmoitettava kuluttajalle kirjallisesti** määräaikaisella päätöksellä, jonka voimassaoloa pidennettiin 30.4.2023 saakka. Kuluttajia tulee tiedottaa asetuksen velvoittavuudesta ja rohkaista kyselemään ruuan alkuperästä, toisaalta tarjoilupaikkoja tulee tukea ja neuvoa asetuksen mukaisesta, oikeasta toiminnasta.
- Tavoitteena on, että **EU:ssa on yhteneväinen lainsäädäntö** myös **ruuan alkuperän nykyistä tarkemmasta ilmoittamisesta**.
- **Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia jäljitettävyyden kehittämiseen sekä alkuperätiedon avaamiseen kuluttajalle asti** nyky menetelmiä tehokkaammin. Tarinallistamisen ja tuotteen alkuperätiedon tuoman lisäarvon tuotteen hinnassa tulee hyödyntää myös tuottajaa.
- MTK seuraa, tuoko Pelloilta pöytään -strategia menekinedistämismahdollisuuksia alkuperämerkintöihin (esim. maantieteelliset merkinnät) suomalaisille tuotteille, esimerkiksi nurmi-maito tai antibiootittomuus.
- MTK seuraa ja ottaa aktiivisesti osaa keskusteluun EU:n yhteisistä ravintosisältömerkinnöistä pakkauksen etupuolella (**FOPNL**) ja mm. **eläinten hyvinvointimerkinnöistä** FOPNL-merkinnöissä tulee ensisijalla olla **oikeellinen, tasapuolinen ja kansanterveyttä edistäviin näkökulmiin perustuva kuluttajainformaatio**. Merkinnät eivät saa olla harhaanjohtavia tai vaikeaselkoisia. Merkinnöissä ja niiden pohjana käytettävässä datassa tulee ottaa huomioon pohjoismaalaisen ruokavalion hyvät erityispiirteet, esimerkiksi rikas leipäkulttuuri ja moninlaisiin kuluttajien tarpeisiin ja erikoisruokavaliioihin kehitetyt maitotaloustuotteet. Kulutustottumusten ohjailussa nudging eli ”tuuppiminen” on oikea tapa, ei syyllistäminen, asenteellisen tiedon kertominen tai yksittäisten elintarvikkeiden kieltäminen.
- **Suomi on eläinten hyvinvoinnin mallimaa**, jolle pakkauksissa olevasta eläinten hyvinvointimerkistä saattaa olla hyötyä. Kuitenkin, hyvinvointimerkinnän tulee olla vapaaehtoinen, eikä siitä saa koitua kuluja tai haittaa tuottajille. Hyvinvointimerkinnän kriteerien tulee olla mitattavia, todennettavia, ja niiden tulee perustua tieteeseen. Jos merkki otetaan käyttöön, täytyy resursseja kohdentaa myös kuluttajainformaatioon ja merkin tunnetuksi tekemiseen.

Leena Suojala, +358 40 779 2945, leena.suojala@mtk.fi

Afrikkalaisen sikaruton uhka ei ole poistunut Euroopasta

Afrikkalaista sikaruttoa (ASF) esiintyy edelleen Saksassa alueilla, jotka rajoittuvat Puolan rajaan. Asiantuntija-arvioiden mukaan sikaruttoa ei lähivuosina saada hävitettyä, vaan rajoitustoimien ja tiukkojen tautisuojaustoimenpiteiden kanssa tullaan elämään seuraavatkin vuodet. Ensimmäiset tautitapaukset syksyllä 2020 vahvistettiin villisioista Saksasta Brandenburgin osavaltiosta. Löytöalue oli 4 km Puolan rajasta. Ensimmäinen tautitapaus tuotantosikalasta Saksassa löytyi kesällä 2021 rajoitustoimista huolimatta. Saksan ja Puolan rajalle rakennetaan kiinteää aitaa estämään villisikojen liikkumista. Puolassa tautia on esiintynyt vuodesta 2014 lähtien.

Tapauksia on Euroopassa todettu Saksan lisäksi mm. Baltian maissa, Puolassa, Unkarissa, Romaniassa, Bulgariassa, Belgiassa ja Slovakiassa. Italian Sardinia on ollut jo vuosia taudin saastuttama ja sitä käsitellään EU:n eläintautiasetuksessakin jo erityistapauksena. Tshekki vapautui virallisesti tartunnasta 2019 ja Belgia marraskuun 2020 lopussa. Näyttöä on siis taudista vapautumisesta.

Suomessa tautia ei ole koskaan todettu, mutta itärajan takana Venäjällä tautia esiintyy luonnonvaraisissa villisioissa ja tuotantasioissa. Riski taudin leviämiseksi maahamme on koko ajan olemassa. Jos tauti todettaisiin Suomesta, sianlihan vienti Suomesta kolmansiin maihin loppuisi todennäköisesti siihen. EU:n sisämarkkinoillakin tulisi taudin rajoitusalueelta tulevalle lihalle myyntikielto. Taudin leviäminen maahamme pistäisi väistämättä kotimaisen tuotannon polvilleen ja aiheuttaisi suuria taloudellisia tappioita koko lihateollisuudelle eläinten hävittämisen, tuotannon loppumisen ja kansainvälisen kaupan pysähtymisen vuoksi.

Eläinten hyvinvointi ja terveys ja mikrobilääkeresistenssin vähentäminen komission Pellolta pöytään -strategiassa

EU-politiikan lähtökohta on suojella ihmisten, eläinten ja kasvien terveyttä. Komission Pellolta pöytään -strategiassa listaan on lisätty nyt myös kestävyys. Kotieläintuotannon toimenpiteiksi kirjataan mm. vähentää tarvetta käyttää mikrobilääkkeitä eläintuotannossa parantamalla eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Eläinten hyvinvoinnin parantaminen parantaa myös eläinten terveyttä ja elintarvikkeiden laatua ja samalla vähentää lääkkeiden tarvetta.

Mikrobilääkeresistenssi johtaa arviolta 33 000 ihmisen kuolemaan EU:ssa vuosittain (Cassini et al., 2019) ja aiheuttaa huomattavia terveydenhoitokustannuksia. EU:n tavoitteena on vähentää tuotantoeläimille tarkoitettujen mikrobilääkkeiden kokonaisyntiä EU:ssa 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Eläinlääkkeitä ja lääkerehuja koskevista asetuksista säädetään erilaisista toimenpiteistä tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Listaus sellaisista kriittisistä antibiooteista, jotka varattaisiin vain ihmisten hoitoon, on ollut juuri käsittelyssä. Komission esitys, jossa nähtiin tarpeellisten toimenpiteiden riskien vähentämiseksi otetun jo huomioon hyväksytyissä asetuksissa, sai enemmistön taakseen.

Komissio tarkistaa eläinten hyvinvointia koskevaa lainsäädäntöä. Aluksi arvioidaan nykyisten säädösten toimeenpanon tilanne jäsenvaltioissa ja vaikutus eläinten hyvinvointiin EFSA:n toimesta. Erityisesti arviossa korostetaan eläinten kuljetusta ja teurastusta koskevaa lainsäädäntöä, sen soveltamisalan laajentamista, täytäntöönpanon valvonnan helpottamista ja paremman eläinten hyvinvoinnin varmistamista. Kansalaisaloite "End the Cage Aid" käsiteltiin parlamentissa ja päätöslauselmassa linjattiin eläinten häkkikasvatuksesta luopumisesta vuoteen 2027 mennessä.

Komission strategiatavoitteen toimenpiteitä on myös lisätä ja selkeyttää eläintuotteiden kuluttajainformaatiota eläinten hyvinvoinnista eläintuotteissa. Komission nimeämän eläinten hyvinvointia käsittelevän verkoston, Animal Welfare Platformin, yhteydessä toimiva alatyöryhmä käsittelee EU:n yhteisen eläinten hyvinvointimerkinnän valmistelua. Työryhmässä on asiantuntijana professori Jarkko

Niemi Luonnonvarakeskuksesta. Hän on johtanut Luken ja PTT:n 3-vuotista tutkimushanketta ”Eläinten hyvinvointimerkintä suomalaisen eläintuotannon kilpailukyvyyn ja laadun edistäjänä”. Hankkeen tavoitteena on laatia ehdotus siitä, millainen kaksi- tai kolmitasoinen eläinten hyvinvointia kuvaava laatumerkki voitaisiin ottaa käyttöön Suomessa. Hankkeen tuloksia on mahdollisuus hyödyntää nyt EU-tasolla.

MTK:n tavoitteet

- MTK korostaa, että on tärkeää, että **kaikkia suojaustoimia jatketaan ja tehostetaan entisestään maamme pitämiseksi ASF-vapaana**. Erityisesti villisikapopulaation merkittävä vähentäminen ja koko keinovalikoiman käyttöönotto metsästyksen avuksi on tärkeää. Sikaloiden tiukka tautisuojaus, tiedottaminen, tuottajien koulutus, sikojen ulkonapitokielto, villisikapopulaation vähentäminen metsästystä lisäämällä ja rajavalvonnan ruokakoirat ovat esimerkkejä niistä varotoimista, joihin Suomessa on jo ryhdytty ja joita tulee jatkaa.
- Parlamentin kanta eläinten häkkikasvatuksen kieltämisestä on MTK:n käsityksen mukaan **strateginen linjaus eläintuotannon tulevaisuudesta**. Suomessa vastaavaa keskustelua käydään jo. Tarkoituksenmukaisinta olisi riittävän pitkät siirtymäajat ja investointien mahdollistaminen uusiin tuotantotiloihin. Parlamentin kanta vuodesta 2027 on aivan liian lyhyt. Vaikutusten arviointi on tärkeää, jotta kestävä ratkaisu kaikilla eläintuotannon aloilla löydetään.
- MTK esittää, että komissio huolehtii siitä, että **EU:n sikadirektiivin toimeenpano** varmistetaan koko unionin alueella. Erityisesti sikojen rutiininomaisen hännänkatkaisun tulkinnan osalta käytännöt tulisi yhtenäistää. MTK korostaa, että nykyinen sikadirektiivin tulkinta, jolla sallitaan rutiininomainen sikojen hännänkatkaisu, asettaa jäsenvaltiot eriarvoiseen asemaan toisiinsa nähden ja heikentää Suomen kilpailukykyä.
- Eläinten kuljetukset nousevat säännöllisesti keskusteluun. Eläinsuojelujärjestöt ovat kampanoineet ns. pitkien yli 8 h kestävien eläinkuljetusten kieltämiseksi. Suomen maantieteen ja kotieläintilojen rakenteen kannalta yksiselitteinen luopuminen yli 8 h kuljetuksista ei ole mahdollista, vaan näemme, että **kuljetuksen aikana eläinten hyvinvoinnista voidaan huolehtia paremmin panostamalla kuljetusvälineiden laatuun, kuljettajien koulutukseen ja eläinten seurantaan kuljetuksen aikana**. Suomessa ei ole lainkaan Keski-Euroopan keräilyasemien kulttuuria. Näillä keräilyasemilla eläimiä puretaan, lastataan ja tuntemattomia ryhmiä yhdistellään. Kuljetus teoriassa keskeytyy ja alkaa uuden lastauksen jälkeen alusta, jolloin kuljetuksen tuntimäärät pidetään kurissa. Tällaiset keräilyasemat altistavat eläimet tautien leviämiseksi ja ovat eläinsuojeluriski.
- MTK ja Tanskan tuottajajärjestö kirjelmöi yhteisesti parlamentin jäsenille **tiettyjen antibiootien tarpeellisuudesta (makrolidit) eläinten sairauksien hoidossa** ennen äänestystä ja tuki tällä komission esitystä.

KASVINSUOJELUAINIEN KESTÄVÄN KÄYTÖN DIREKTIIVIN UUDISTAMINEN

Mika Virtanen, +358 400 544 728, mika.virtanen@mtk.fi

Euroopan komission työ torjunta-aineiden kestävää käyttöä koskevan direktiivin (2009/128/EY) muuttamiseksi etenee. Nykyisen direktiivin toimivuuden arviointi on saatu päätökseen ja ehdotukset lainsäädännön mahdollisille muutoksille esitetään syksyn 2021 aikana. Kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvien riskien vähentäminen ihmisten ja eläinten terveydelle sekä ympäristölle on direktiivin keskeinen toiminta-ajatus.

MTK:n tavoitteet

- Direktiivin uudistamisessa on **otettava huomioon jäsenmaiden erilaiset lähtötasot** nykyisen direktiivin toimeenpanossa.
- Tavoitteisiin päästään jatkossakin keskittymällä **kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvien riskien vähentämiseen, mm. käyttäjien koulutuksen kautta ja tietoisuuden lisäämisellä kasvinsuojeluaineiden turvallisesta käytöstä**. Tämän lisäksi levitysvälineiden testaus on tärkeä yksittäinen ja vaikuttavuudeltaan merkittävä käytännön toimenpide, jolla päästään kohti toimintaohjelman tavoitteita.
- Kestävässä kasvinsuojelussa on tärkeää myös **riittävän laaja kasvinsuojeluainevalikoima**, jotta resistenssin hallinta on mahdollista. Näin voidaan säilyttää tehoaineiden teho kasvintuhoojia vastaan, välttämällä yksittäisten tehoaineiden liiallista käyttöä.
- Toimenpiteet, joilla **edistetään integroidun ja luonnonmukaisen kasvinsuojelun käytön mahdollisuuksia** ovat erittäin tärkeitä. Tämä vaatii panostusta tutkimukseen mm. biologian ja uuden teknologian hyödyntämisen osalta. Muuttuvassa ilmastossa kasvintuhoojien hallinta voi vaikeutua, minkä vuoksi kaikki teknologia on hyödynnettävä.

RAPORTTI KASVINLISÄYSMATERIAALEISTA JA UUSISTA GEENITEKNIKOISTA

Mika Virtanen, +358 400 544 728, mika.virtanen@mtk.fi

MTK:n mielestä on tärkeää, että kasvien sertifioidun lisäysmateriaalin tuotantoa säädellään jatkossakin nykyisen kaltaisella järjestelmällä ja lainsäädännöllä, joka kuitenkin uudistetaan vastaamaan nykyajan tarpeita. Samalla on varmistettava, että kasvilajikkeiden patentointia ei sallita ja kasvinjalostajan oikeudet pitää turvata.

MTK:n tavoitteet

- **Siemenlainsäädäntö pitää uudistaa vastaamaan nykyajan vaatimuksia.**
- **Siemenlainsäädännössä voitaisiin tarvittaessa määritellä myös sallitut uudet jalostustekniikat**, jotka luokitellaan geenimuuntelun ulkopuolelle.
- Lainsäädäntöä on selkiytettävä siten, että kasvinjalostajan oikeudet voidaan turvata. **Biologisten prosessien ja perinteisin biologisin menetelmin jalostettujen kasvilajikkeiden patentointi tulee selkeästi kieltää.**

PÖLYTTÄJÄT JA HUNAJASEKTORI

Stanislav Jas, +358 414 902 126, stan@staninhani.fi

Suomi on aktiivinen Copa-Cogeca:n hunajatyöryhmässä, jossa Suomella on varapuheenjohtajan paikka. Työryhmän kautta Suomen edustaja osallistuu myös komission CDG Animal Products kokouksiin. Hunajatyöryhmän puheenjohtajiston vaalit järjestetään marraskuussa 2021.

Komissio vie eteenpäin EU:n pölyttäjälaitetta (EU Pollinators Initiative). Suomessa valmisteilla on oma pölyttjästrategia. Valmisteluun osallistuvat myös viljelijäjärjestöt MTK ja SLC.

Hunajaväärennökset markkinoilla sekä halvan hunajan tuonti EU:n ulkopuolelta aiheuttavat suuria haasteita varsinkin ammattimehiläishoitajille. Hunajan tuotannon kannattavuus on erittäin heikko. Alan sukupolvenvaihdos on kesken. Ilmastomuutos vaikuttaa entistä enemmän mehiläishoitoon ja hunajan tuotantoon. Vuosivaihtelut sekä tuotantoriskit lisääntyvät.

Kansallinen mehiläishoito-ohjelma tulee osaksi kansallista CAP-suunnitelmaa vuodesta 2023. Näin mehiläishoitoala integroituu entistä paremmin viljelijätukijärjestelmään.

MTK:n tavoitteet

- MTK haluaa vahvistaa nykyisen **EU:n hunajadirektiivin vaatimuksia koskien hunajan alkuperämerkintää** (place of farming, country of origin) viemällä aktiivisesti Copa-Cogeca:n sektori-kannanottoa vuodesta 2020 keskusteluihin parlamentissa, komissiossa sekä neuvostossa. Kuluttajapakkauksiin tarvitaan selkeä ilmoitusvaatimus hunajan tuotannon alkuperämaasta ja tuotteen jäljitettävyydestä.
- MTK jatkaa **aktiivista toimintaa Copa-Cogeca:n hunajatyöryhmässä**. Toiminnasta raportoidaan laajemmin alan ammattilaisille sekä EU-päätäjille.
- MTK varmistaa, että seuraava **mehiläishoito-ohjelma kaudella 2023-2027 vastaa alan haasteisiin** ja tavoittaa kaikki mehiläistarhaajat sekä vahvistaa Suomen tuottajien kilpailuasemaa EU-markkinoilla.

Lisätietoja:

[EU Pollinators Initiative](#)

Komissio aloitti syksyllä 2020 pitkän aikavälin maaseutuvisio-työn laatimisen. Visio ulottuu vuoteen 2040. Komissio antoi tiedonannon maaseutuvisiosta (COM(2021) 345 final) 30.6.2021.

Visiotyössä arvioitiin, millaista elämä on Euroopan maaseutualueilla ja mitä tulisi tehdä kehityksen eteen. Visiotyössä oli laajoja verkkokokouksia. Sidosryhmät olivat mukana työstämässä visiota ENRD:n (Euroopan maaseutuverkosto) Rural vision -työryhmässä, jossa on edustus myös tuottajajärjestöillä.

MTK:n tavoitteet

- MTK on tyytyväinen siihen, että EU tarkasteli maaseudun tulevaisuutta ja valmisteli visiota. **Visio ja sen neljä toiminta-alueita oli tasapainoinen ja tarjoaa hyvän näkökulman maaseudun kehittämiseen.** Esimerkiksi metsien lisääntyvässä aktiivisessa käytössä on suurta potentiaalia sekä ilmaston että talouden kannalta
- **Visio täytäntöönpanossa biokiertoaluetta tulee nostaa erityiseen asemaan.** Suuri systeemitasoisen muutoksen vaatii fossiilisten raaka-aineiden korvaamista uusiutuvilla maaseudun biotalouden tuotteilla.
- **Koronakriisi on entisestään vahvistanut ymmärrystä kaupunkien ja maaseudun välisestä symbioosista.** Eri alueet tarvitsevat toisiaan ja EU:n kehityksen on varmistettava eri alueiden menestyksen edellytykset. Osana maaseutuvisio-työtä tämä symbioosi on tuotava entistä näkyvämmäksi.
- EU:lla on oltava rohkeutta **tunnustaa visio toimeenpanossa maaseutualueet kestäväksi EU:n perustaksi.** Tämä vaatii esimerkiksi toimintavarmuutta ja nopeita verkkoyhteyksiä sekä kunnossa olevaa tieverkkoa, paikallisia palveluita sekä koulutusmahdollisuuksia
- Maaseudun asukkaat ja yrittäjät haluavat myös yhteiskunnan luottavan kykyynsä ratkaista haasteita ja tarjota mahdollisuuksia koko Euroopalle. Luottamukseen kuuluu myös **vapaa asuminen maaseudulla ja hyvät yrittäjyysedellytykset ilman tarpeetonta sääntelyä.** Esimerkiksi **uuden maaseudun seurantakeskuksen jatkopohdinnassa on oltava tarkkana.**
- Eri **EU:n rahoituslähteiden** - mukaan luettuna lähivuosisien elvytysvarat - tulee olla laajalti maaseudulla hyödynnettävissä ja toimeenpanossa tulee hyödyntää laajasti eri EU rahastoja.
- Kun komissio laatii vuoden 2021 loppuun mennessä yhdessä sidosryhmien kanssa ja olemalla yhteydessä EU:n alueiden komiteaan **maaseutusopimuksen**, jonka avulla tarkastellaan maaseutuvisio-työn tavoitteiden saavuttamista, tulee **pääpaino olla elinvoimaisen ja yrittäjyyteen perustuvan maaseudun edistämiseksi.**

Lisätietoa:

[Maaseutujen & kaupunkien symbioosi, ihmisten elämänlaatua ja elinkeinojen elinvoimaa](#)

Koronakriisi toi näkyväksi työvoiman saatavuuteen liittyvät ongelmat, sekä kausi- että vakituiseen työvoimaan liittyen. Maaseudun työvoimapula ei ratkea vain kotimaisen työvoiman avulla, vaan työvoiman liikkuvuus ja löydettävyys on taattava sekä EU:n alueelta että kolmansista maista. Asiaa säädelään mm. kausityödirektiivissä.

EU:n ulkopuolelta Suomeenkin tulevien työntekijöiden maahantulosta ja oleskelusta säädetään kausityödirektiivissä. Direktiivin mukainen toiminta aiheuttaa kuitenkin runsasta hallinnollista taakkaa, joka on tullut näkyviin koronakriisin aiheuttamien kausityövoimaongelmien kautta. Ongelmia on esimerkiksi maahan vuodesta toiseen palaavien työntekijöiden tunnistautumisvaatimuksissa. Lisäksi työnantajan vaihtamista ei voida tehdä ilmoitusmenettelyllä.

MTK:n tavoitteet

- Kausityökriteerin toimivuus ja muutostarpeet on tarkasteltava siten, että **kausityövoiman maahantulokäytännöt saadaan kustannustehokkaiksi ja sujuviksi sekä digitaalisia välineitä hyödyntäväksi.**
- **Työvoiman liikkuvuutta tulee edistää myös viemällä EURES verkostoa enemmän myös maaseudun ja suorittavan työn ongelmia ratkaisevaksi verkostoksi.**

Juha Ruippo; +358 40 55 33 232; juha.ruippo@mtk.fi 29.8.2021

Kestävän rahoituksen asetuksen (EU) 2020/852 tavoitteena on luoda rahoitusmarkkinoille toimintaympäristö, jolla yksityistä rahaa voidaan finanssimarkkinoiden työkaluilla kohdentaa ympäristön kannalta merkittäviin investointeihin. Jotta rahoitusmarkkinoiden tuotetta voidaan markkinoida kestävyyskriteerit täyttävänä, rahoituskohteella pitää olla vähintään yhteen teemaan kriteerien mukaisesti merkittävä vaikutus (Substantial Contribution/SC) sekä muiden viiden kriteeristön osalta vähintään ei merkittävää haittaa -taso (Do No Significant Harm/DNSH).

EU on valmistellut kestävän rahoituksen luokitusjärjestelmää eli taksonomiaa pari vuotta. Komissio valmistelee nyt hyväksytyt asetuksen perusteella toimeenpanoasetuksia. Ensimmäisenä julkiseen kuulemiseen annettiin ennen joulukuussa 2020 hiilensidontaa ja ilmastomuutokseen sopeutumista koskevat kriteerit. Komissio sai runsaat 46.000 vastausta kuulemiseen. Kesäkuun alussa 2021 komissio julkaisi ensimmäisen osan ilmastokriteereistä. Maatalouskriteerit jäivät odottelemaan maatalousuudistuksen viimeistelyä. Seuraavaksi valmistelussa ovat luonnon monimuotoisuutta, kiertotaloutta, vesiresursseja ja saastumista koskevat kriteerit. Lisäksi valmistelussa on sosiaalisen kestävyuden kriteerit.

Kestävän rahoituksen kriteereitä on valmistellut rahoitusmarkkinoiden tarpeiden näkökulmasta tekninen asiantuntijaryhmä (TEG) ja jatkona viime syksynä nimetty uusi Platform on sustainable finance -ryhmä.

Kriteerien logiikassa on ongelmia. Ryhmien valmistelulle taustatyönä tehdyt selvitykset komissiossa lähtevät määrittelemään DNSH- ja SC-tasoa lähtökohtana, että nykyinen lainsäädäntö ja sen perusteella tehdyt päätökset eivät täytä DNSH-tasoa, vaan nykyilainsäädäntö sallii merkittävän kestävyshaitan aiheuttamisen. Toisaalta merkittävän positiivisen vaikutuksen saavuttaa lähtökohtaisesti pieni osa nykyisistä parhaista käytännöistä sektoreilla, esim. saksalaisten arvioiden mukaan alle pari prosenttia investoinneista. Käytännössä kestävyyskriteerien käytettävyys jää heikoksi.

Kriteerien valmistelussa on lähdetty siitä, että vaatimukset kohdistuvat isoihin pörssiyrityksiin (PIE-yritykset) ei-taloudellisen raportoinnin velvoitteiden kautta. Valmistelussa ei ole huomioitu, että suurempien yritysten tavarantoimittajat ja alihankkijat tuottavat merkittävän osan kestävyysisällöstä. Esimerkiksi elintarvike- ja metsäsektorilla iso osa ilmastovaikutuksista syntyy maataloilla ja metsissä, joiden raportointi on välttämätöntä jatkossa. Directive 2014/95/EU Directive 2014/95/EU – ns. Non-Financial Reporting Directive (NFRD) ollaan nyt korvaamassa Corporate sustainability reporting direktiivillä (CSRD). Uusi direktiivi laajentaa raportointivelvoitteiden piirissä olevien yritysten määrän moninkertaiseksi.

MTK:n tavoitteet

- MTK tukee komission perustavoitetta, jotta toimintamallien ja määrittelyjen taakse saadaan yhtenäisemmät pelisäännöt. **Maa- ja metsätaloudessa on jo lähtökohtana kestävät toimintamallit** ja nämä pitää ottaa huomioon.
- MTK:n tavoitteena on, että **jäsenmaat ja luonnonvarojen kanssa toimivat sidosryhmät ovat mukaan kestävyyskriteereiden määrittämisessä** ja indikaattoreiden soveltamisessa paikallisiin kriteereihin. Mittarivalinnalla (indikaattorit) vaikutetaan ratkaisevasti toiminnan arvioinnin loppupäätelmiin. Komission ehdotuksessa arvioinnin ja mittareiden tarkempi määrittäminen jätetään komission delegoitujen sääntöjen varaan ja neuvoston ja parlamentin rooli jää vähäiseksi prosessissa.
- **Maataloustukijärjestelmissä täydentävät ehdot pitävät lähtökohtaisesti huolen tuotannon kestävydestä.** Forest Europe -prosessissa on sovittu määritelmä kestäväälle metsänhoidolle,

lisäksi kansalliset ja EU-lainsäädännöt (kuten juuri vuoteen 2030 asti päätetyt **RED II**:n riskiperusteinen malli ja LULUCF-asetus) linjaavat kestävyttä. Myös mm. EU:n biotalousstrategiaan sekä EU:n metsästrategiaan sisältyy kestävyystarkastelua.

- Komission ehdotus perustuu toiminnan ympäristökestävyyteen. **Kestävässä kehityksessä on kolme ulottuvuutta: taloudellinen, ympäristöllinen ja sosiaalinen kestävyys.** Komission esityksessä viitataan sosiaaliseen kestävyteen mm. lapsityövoiman käytön ja ILO:n sopimusten noudattamisen näkökulmasta. Kun käytetään kestävyttä ohjaavana kriteerinä, on kaikki kolme kestävyden ulottuvuutta huomioitava mittareissa ja arvioinneissa.
- Yritysten investointien ja liikevaihdon kestävyden arviointi toimintakertomuksessa ja tilintarkastuksessa edellyttää, että **on olemassa EU-lainsäädäntö, josta johdetaan toiminnan kestävyden kriteerit.** Esitetyt ilmastokriteerit sopivat huonosti maa- ja metsätalouden kestävyysarviointiin, kun vain harva yritys pystyy täyttämään korkean tavoitetason kriteerit ja kriteerien analyysivaatimukset ovat kohtuuttomia maa- ja metsätalouden mikroyrityksille
- **Kestävyden todentamisen kustannukset** ovat keskeinen järjestelmän toimivuuden mittari. Kestävän rahoituksen välineiden pitää olla käyttäjälle myös taloudellisesti kannustavia eli markkinoiden täytyy tuottaa käyttäjälle lisäarvoa ja/tai todentamisen lisäkustannusten tulee olla kohtuulliset suhteessa lisäarvoon.
- **Ulkopuolisten tahojen määrittämien kriteerien ja EU-lainsäädännön vaatimusten vastavuus pitää määrittää** ekvivalenssilla, joka arvioi myönnettyjen sertifikaattien suhteen EU-lainsäädännön vaatimuksiin.

Markus Lassheikki, +358 40 779 9680, markus.lassheikki@mtk.fi

Komissio on nimennyt edessä olevan vuosikymmen **Euroopan digitaaliseksi vuosikymmeneksi**. Komissio ehdottaa etenemissuunnitelmaa, jossa on vuoteen 2030 tähtäävät tavoitteet esimerkiksi **yhteenliitettävyyden, digitaalisten taitojen ja julkisten palvelujen** osalta. Komissio ilmoittaa lähestymistavassaan noudattavan periaatteita, jotka ovat **oikeus turvata yksityisyys ja olla verkossa, sananvapaus, datan vapaa liikkuvuus ja kyberturvallisuus**.

Komissio antaa lainsäädäntöä muun muassa **tekoälyyn** liittyvistä kysymyksistä ja **datasäädöksen**, jossa vahvistetaan asianmukaiset ehdot tietojen jakamiselle kansalaisille ja yrityksille. Komissio aikoo ehdottaa uutta **eurooppalaista digitaalista identiteettiä**, jotta tehtävien suorittamista ja palvelujen saatavuutta verkossa voidaan helpottaa kaikkialla Euroopassa.

EU:n datastrategian mukaiset toimenpiteet ovat käynnistyneet. **Maatalous on yksi yhdeksästä valitusta alueesta data-avaruuksien kehittämiseksi.**

Maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudun muissa elinkeinoissa digitaalisuus tarjoaa ennennäkemättömän mahdollisuuden luoda **datavetoisten ratkaisujen avulla lisäarvoa ja liiketoimintamahdollisuuksia sekä edistää vihreää kasvua**. Digitaalisuuden hyötyjen kotiuttaminen edellyttää merkittävää panostusta nopeisiin digiverkkoihin maaseudulla, osaamisen kehittämiseen sekä tutkimus- ja kehitystoimintaan.

MTK:n tavoitteet

- Kaikilla kotitalouksilla ja yrityksillä niin kaupungeissa kuin maaseudullakin tulee **vuoteen 2025 mennessä** olla mahdollisuus käyttää **yhteyksiä**, joiden **siirtonopeus on vähintään 100 Mbit/s** ja joka voidaan kasvattaa yhteen gigabittiin sekunnissa.
- **Digitalisaatiokehitys mahdollistaa monipaikkaisuuden sekä palvelujen saatavuuden ja saatavuuden maaseudulla**, kun fyysisen palveluverkosto harvenee.
- Maa- ja metsätaloutta koskevien **tietojen jakamiselle ja käytölle on my-data periaatteita ja yksityistä yritystoimintaa kunnioittavat pelisäännöt. Maataloutta koskevien tietojen jakamiselle** sopimus pohjaisesti otetaan käyttöön **selkeät pelisäännöt**.
- Maaseudun elinkeinot kytkeytyvät digitaalisesti ruokaketjun, matkailun ja vientiteollisuuden arverkostoihin ja kehitettäviin data-avaruuksiin.
- **Digitalisaation laajaa käyttöönottoa maa- ja metsätaloudessa edistetään määrätietoisesti.** Tämä edellyttää lisävarojen ohjaamista ruokajärjestelmän ja biotalouden eri tutkimus-, koulutus- ja kehitystarpeisiin eri politiikan aloilla.

Juha Ruippo; +358 40 55 33 232; juha.ruippo@mtk.fi

Kaupparoliittinen toimintaympäristö muuttuu nopeaan tahtiin. Strategista autonomiaa korostava uusi EU:n kauppastrategia tulee erittäin haasteelliseen tilanteeseen, jossa erilainen protektionismi lisääntyy koronavirukseen ja muiden paineiden takia. Viime vuonna EU:n globaalit kauppakumppanit ovat saaneet valmiiksi uusia alueellisia kauppasopimuksia samaan aikaan kun EU on neuvotellut auki mo-
neen suuntaan uusia kauppasopimuksia. EU:n tärkein kauppasopimukseksi karsiutunut sopimus viime vuodelta on Iso-Britannian kanssa. Karsiutuneenakin brittien kanssa neuvoteltu sopimus näyttää suuntaa EU:n seuraaville askelille. Vuoden vaihteessa EU sai valmiiksi myös Kiinan kanssa investointisuoja-
sopimuksen (CAI).

Kauko-Itä ja Tyynenmeren alue saivat aikaiseksi perinteisen tullien alentamiseen tähtäävän kauppasopimuksen. Tyynenmeren alueen CP TTP (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership) oli valmiina jo aikaisemmin, mutta USA:n ero neuvottelutuloksesta mutkisti toimeenpanoa. Kiinan johdolla 15 Kaukoidän alueen maata sopi RCEP:n (Regional Comprehensive Economic Partnership), josta jäivät vielä pois Intia ja Bangladesh. Lisäksi vuodenvaihteessa Afrikan maiden vapaakauppa-alue AfCFTA (African Continental Free Trade Agreement) käynnistyi.

EU:n on pystyttävä ylläpitämään ja luomaan tasavertaiset kilpailuedellytykset (level playing field/LPF) tuotannolle muuttuvassa toimintaympäristössä, samaan aikaan kun EU on sitoutunut näyttämään esimerkkiä maailmalle vihreän kehityksen ohjelmalla, luomaan globaaleissa arvoketjuissa normit kestäväälle kasvulle ja käyttämään diplomatiaa, kauppaa ja kehitysyhteistyötä ilmastotoimien edistämiseksi.

Merkittävä muutos EU:n kauppapolitiikkaan on varapääjohtaja Denis Redonnet'in vetämä kauppasopimusten toimeenpanon varmistaminen. Erityisesti brittien kanssa tehtyyn sopimukseen sisältyy paljon lisäselvitystarpeita ja lainsäädännön kehittymisen seuranta.

Jos WTO- tai vapaakauppasopimusten tasolla ei päästä eteenpäin, yksityiset standardit ja sertifikaatit ohjailevat kaupankäyntiä entistä enemmän. Samalla kauppariitojen käsittely siirtyisi välimiesmenettelyihin ja paikallisiin tuomioistuimiin, mikä ei ole pienten maiden eikä pientoimijoiden edun mukaista.

Yksi ajankohtaisimmista asioista on kauppasopimusten kestävä kehityksen luku. Perinteisesti luku on sisältänyt ILO:n työntekijöiden oikeuksien turvaamisen ja lapsityövoiman kieltämisen sitoumukset, mutta YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden (SDG) laajempi sisällyttäminen on nyt perusteltua. Pariisin ilmastopöytäkirja on avainasemassa ilmastonmuutoksen torjunnassa. Uusissa kauppasopimuksissa kumppanien sitoutuminen on kirjattu, mutta tasavertaisen kilpailuasetelmien takaamiseksi se ei vielä riitä.

Joe Bidenin aloitettua USA presidenttinä USA:n kaupparoliittinen linja ei ole juuri muuttunut. Akuuttia kriisitilannetta on pyritty rauhoittamaan niin Kiina-suhteissa kuin EU-suhteissa. Airbus-Boeing -kiista on nyt odottamassa ratkaisua.

EU:n komission alkuvuoden tärkein tulevaisuutta linjaava paperi on Trade for All -strategian päivittäminen huomioimaan paremmin EU:n strateginen autonomia. Ohjelma on pohjana viime syksynä aloitaneelle kauppapolitiikasta vastaavalle komission varapuheenjohtajalle Valdis Dombrovskisille ja nyt

vuoden tehtävässään olleelle kauppapääosaston pääjohtajalle Sabine Weyandille. Kevään aikana strategisen autonomian strategiaa ei saatu vielä valmiiksi, mutta strategiaan liittyen komissio on edennyt hiilitullien, metsäkatomerkitöjen ja yritysvastuulainsäädännön (due digency) valmistelussa.

WTO:ssa odotetaan uutta avausta

Nursultanin 2020 ministerikokouksen siirtyminen marras-joulukuun taitteeseen Geneveen käynnisti WTO:ssa henkilövaihdoskierroksen. Pääjohtaja Roberto Azevêdo jättäytyi pois vetovastuusta. Pääjohtajaksi valittiin ensimmäinen nainen Afrikasta Ngozi Okonjo-Iweala. Hän aloitti maaliskuun alussa. Samaan aikaan maatalousneuvottelujen puheenjohtaja John Deep Ford jäi pois tehtävästään ja tilalle valittiin Costa Rican suurlähettiläs Gloria Abraham Peralta, joka on jo päivittänyt [maatalousneuvottelujen julkilausumaehdotuksen](#) heinäkuun lopulla.

Nairobini WTO:n ministerikokouksessa 2015 lukossa olleeseen maatalouden vientikilpailuun löydettiin ratkaisu, jossa vientituesta luovutaan ja samalla muita vientikilpailukeinoja myös karsitaan. Lisäksi sovittiin ruokaturvajärjestelmän määrittämisestä Intian toiveiden mukaisesti. Valmistelu ei ole kuitenkaan edennyt.

Yksi kiistakohde on kauppapolitiikan riitojen ratkaisu, mikä on edelleen tärkeä osa WTO:n toimintaa. Riitoja syntyy tulkinnoista ja jossain ne pitää pystyä avoimesti ratkomaan. USA on aktiivisesti käyttänyt riitojen ratkaisumenettelyä ja saanut itselleen myönteisiä päätöksiä läpi. USA on kuitenkin kritisoinut käsittelyn hitautta ja ratkaisujen USA-vastaisuutta. Samalla USA on estänyt mm. uusien tuomareiden nimittämisen riitojenratkaisuelimeen. Riitojen ratkaisusta Suomen kannalta merkittäviä päätöksiä ovat mm. Venäjää koskien paperituotteiden korotettujen tullien leikkaaminen ja afrikkalaisen sikaruton (ASF) alueelliset rajaamiset.

EU on aktiivisesti yrittänyt löytää ratkaisua valituselimen kiistaan. Davosin talousfoorumin yhteydessä EU ja 16 sopivat väliaikaisesta menettelystä, jolla korvataan valituselimen sulkemista aiheutuvia ongelmia. Maatalouden kannalta tämä on ehkä tärkeämpi kuin teollisuustuotteiden kannalta. Mukana ovat elintarvikemarkkinoiden suurmaat Mercosur-maat, Kanada, Meksiko, Australia, Uusi-Seelanti, Kiina, Norja ja Sveitsi. Listalta puuttuvat kuitenkin vielä mm. USA, Intia, Venäjä ja Etelä-Afrikka.

Kahdenväliset sopimukset täydentävät WTO-toimintaympäristöä

Monenkeskisten neuvottelujen rinnalla on koko ajan käyty kahdenvälisiä ja alueellisia neuvotteluja. Kahdenväliset sopimukset tähtäävät yleensä monenkeskistä neuvottelua huomattavasti syvempiin ratkaisuihin, joita ei voida saavuttaa laajoissa monenkeskisissä neuvotteluissa.

Mercosur-maiden kanssa aikaansaatu neuvottelutulos on taakka EU:n tuleville kauppaneuvotteluille. Kahdenkymmenen vuoden neuvotteluprosessi päätettiin, mutta sitoutuminen neuvottelutulokseen jäi heikoksi Mercosur-maissa. Samalla EU:ssa Brasilian metsäpalot herättivät uusia epäluuloja ja konkretisoivat sopimuksen heikkouksia erityisesti kestävän kehityksen kysymyksissä. Elintarvikesektorin osalta suurimmat kysymykset jäivät elämään elintarviketurvallisuuden epäselvyyksinä ja erityisesti nautanlihan tuotannon kasvupotentiaalissa brittien erotessa EU:sta.

Kauppaneuvotteluissa on aina voittajia ja häviäjiä. Sektorien väliset erot voivat olla suuria, ja maatalouden sisälläkin joku tuote voi voittaa ja toinen kärsiä merkittäviä tappioita. Hyvään neuvotteluvalmisteluun kuuluu suojaverkkojen rakentaminen mahdollistamaan toiminnan jatkumisen uudessa kilpailutilanteessa. EU:ssa kriisivälineiden puute ovat merkittävä riskitekijä.

EU:n kauppapolitiikkakysymykset

Kaupppolitiikassa komissio edustaa jäsenmaita neuvottelupöydissä. Neuvottelumandaatin käsittelyssä parlamentti ja neuvosto määrittävät reunaehdot komissiolle. Komissio on ollut aktiivinen yhteistyön tekijä entisten kiistakumppaniensakin kanssa, mm. riitojen ratkaisun tilapäisjärjestelyssä ja Brasilian kanssa Buenos Airesin WTO-ministerikokouksen maatalouden sisäisten tukien keskusteluissa. Keskeinen kysymys on edelleen siirtyminen vanhasta Dohan kierroksen (DDA) agendasta ajankohtaisiin kysymyksiin.

EU ja USA ovat lupautuneet jatkamaan teräs- ja alumiinitullien kriisiyttämiä kauppakeskusteluja. Toinen akuutti ongelma on Airbus/Boeing sanktiotullit ovat nyt toistaiseksi poissa käytöstä odottaen laajempaa lentokoneiteollisuuden tukijärjestelmien keskustelua. Komissiolla ei ole mandaattia jatkoneuvotteluissa maataloustuotteiden tuonnin avaamisesta. USA:n neuvottelumandaatti EU-USA-neuvotteluihin pitää sisällään maataloustuotteiden tuonnin esteiden poistamisen.

Uuden-Seelannin ja Australian neuvottelut ovat alkaneet. Elintarvikevientimaina nämäkin neuvottelut ovat vaikeat varsinkin Iso-Britannian eron muuttaessa sisämarkkinoiden tasapainoa.

Kestävän kehityksen luku ja hiilirajamekanismit (tullit)

Vaikka kestävä kehitys koskee taloudellista ja sosiaalista kehitystä sekä ympäristönsuojelua kauppapolitiikan sopimuksissa on yleensä puututtu lähinnä työhön liittyviin asioihin ja ympäristön suojeluun yleisellä tasolla. Green Deal ja erityisesti Pariisin ilmastopoliittiset sopimukset tuovat keskusteluun mukaan uusia ulottuvuuksia, jotka edellyttäisivät WTO-tason linjauksia ja olemassa olevien kauppasopimusten tarkentamista sekä uusien sopimusten neuvottelua nykyistä laajemmalla asiasisällöllä.

Työntekijöiden osalta mm. osapuolet sitoutuvat kunnioittamaan, edistämään ja toteuttamaan Kansainvälisen työjärjestön (ILO) peruseriaatteita ja -oikeuksia sekä näiden periaatteiden ja oikeuksien suojaa.

Ilmastoasiat on otettu sopimustekstiin mm. Mercosur-sopimuksessa. Sisällöllisesti on kuitenkin vielä monia haasteita. Tasavertaisten kilpailuolosten näkökulmasta on eri asia, jos Pariisin sopimukseen on sitouduttu 1,5 asteen ilmaston lämpenemisen tasolla kuin että kasvihuonekaasujen päästöt rajoitetaan vuoden 2030 tilanteeseen. Toisaalta yleisluontoinen toteutus sitoumuksesta ei välttämättä johda mihinkään, jos sitoumukseen toteuttamiseen ei ole rakennettu ehdollisuuksia. Ilmastokysymykset ovat vain osa ympäristöasioista. Siksi on tärkeää, että ympäristökysymyksiä katsotaan laajasti ja huomioidaan vaatimusten kustannusvaikutukset oman tuotannon kilpailukyvyllä markkinoilla.

EU:n Green Dealin Pelloilta pöytä -strategia nostaa esiin eläinten hyvinvoinnin, antimikrobiresistenssin, eläinlääkinnän ja torjunta-aineiden sekä lannoitteiden käytön osaksi laajempaa kauppapoliittista keskustelua eikä vain osana terveys- ja kasvinsuojelutoimista tehdyn sopimusta (SPS-sopimus). Myös ilmastopoliittisten kytkeytymistä kauppaneuvotteluihin on kaivattu vapautuvan kaupan ehdoksi. Kuluttajanäkökulmasta laaditut vaatimukset eivät heijastu tuontiin riittävästi. Tuotteiden jäljitettävyyden puutteet johtavat tilanteeseen, jossa hyvinkin kirjaus sopimuksissa ei johda käytännön toiminnan tasolla mihinkään muutokseen.

Hiilirajamekanismit tai -tullit ovat tuontituotteesta perittävä tullimaksu tuotteen saapuessa tullialueelle. Sen on tarkoitus olla sitä suurempi, mitä enemmän ilmastopäästöjä tuotteen tuottaminen on aiheuttanut. Hiilitullien tarkoituksena on estää hiilivuotoa tai painostaa muut maat mukaan päästökauppaan tai muihin ilmastotoimiin. Hiilivuoto käsitteenä kuvaa tilannetta, jossa kireän ilmastopoliittikan takia tyypillisesti raskaan teollisuuden investoinnit sijoittuvat maahan, jossa ilmastopoliittikka on löysempi. Hiilivuodon estämiseksi komissio esitti hiilitulleja teräksen, alumiinin, sementin, sähköin ja lannoitetypen tuonnille. Von der Leyenin komissio on alusta asti pitänyt hiilitulleja esillä oleellisena osana Green Deal -politiikan toteuttamista.

Suomessa on todettu useasti, että Suomi pienenä vientivetoisena avotaloutena kärsisi hiilitulleista enemmän kuin EU-maat keskimäärin. Teollisuuden kilpailukyky laskisi ja kuluttajien ostovoima pieneneisi. Suomea hiilitullit rasittaisivat erityisesti, koska Suomen vienti koostuu pitkälti investointihyödykkeistä eli esimerkiksi koneista ja laitteista, joiden valmistukseen käytetään terästä.

Käytännössä jos hiilitulleihin päädytään ja EU määräisi hiilitullit esimerkiksi Kiinalle, voisi Kiina vastauksena määrätä tullimaksuja EU:sta tuotaville tuotteille. Tilanne johtaisi USA-Kiina-kauppasodan mallin mukaisesti vastatoimien kierteeseen.

Hiilitullien toteuttaminen on käytännössä mutkikasta. Tullien määrääjän tulee erikseen määrittellä, mitä tuotteita, päästöjä ja teknologioita sekä mitä maita tullimaksut koskevat. Hyödykekohtainen laskenta aiheuttaa merkittäviä hallinnollisia kustannuksia.

Maatalouden osalta tilanne on myös haastava. Luonnonvarakeskuksen tehdessä ilmastotiekarttaa, on hyvin selkeästi tullut esiin, että tietoaukkoja on runsaasti tuotannon ilmastovaikutuksista. Tietopohja ei anna mahdollisuutta tässä vaiheessa määrittää tuotteiden ilmastovaikutusta.

Hiiliveron rinnalla vastaavia toimia voidaan tehdä myös polkumyynnitullien, mutta polkumyynnitullien käyttöönotto edellyttää myös vastaavaa laskentaa. Maa- ja metsätalouden osalta esimerkkinä

voisi käyttää soijaa tai selluloosaa. Soijan hiilisisältö on yksi asia tarkasteltava asia, mutta myös se, miten tulli vaikuttaisi eurooppalaisen sika- tai siipikarjaketjujen kilpailukykyyn. Toisaalta tuotantopäällä voidaan arvioida vaikutusta metsäkatoon, tuotannon ilmastopäästöihin ym. Vastaavasti selluloosan osalta voidaan tarkastella samoja teemoja. Tehokkaampaa voisi olla pidättäytyminen metsäkadon alueelliseen tarkasteluun.

Kiertotalous on nousussa myös kestävän kehityksen luvun sisältöön. Samoin kuin monet muutkin kestävän kehityksen luvun asiat, kiertotalouteen todentamiseen tarvitaan varmistettua tuotehistoriaa. Itse tuotteessa ei ole eikä saa olla teknisiä tai mitattavissa olevia eroja, vaan kiertotalouden arvo perustuu raaka-aineen uusiokäyttöön. Kiertotalouden edistämiseen tarvitaan myös kauppapolitiikan tukitoimia. Maa- ja metsätalouden osalta on tärkeä tunnistaa kiertotalouden ja biotalouden kytkentä.

MTK:n tavoitteet kauppapolitiikassa

- **Ydinkysymys on eurooppalaisen tuotannon kilpailukyky.** Samat tuotantovaatimukset kuin EU:ssa ja kansallisella tasolla takaavat sisämarkkinoiden tasavertaiset kilpailuedellytykset. Jo elintarvikevalvonnan uskottavuuden takia markkinoilla olevien tuotteiden vaatimukset on oltava yhteismitallisia.
- **Monenkeskinen kauppajärjestelmä on kaikkien etu.** Suomi hyötyy avoimesta kaupankäynnistä.
- EU on kuluttajasuojan perusteella kieltäytynyt keskustelemasta hormonien, raktopaminin ja muiden kasvunestojien nostamisesta neuvotteluihin. GMO:t ovat tärkeä asia USA:lle ja EU:n glyfosaattipäätökset eivät helpota keskusteluilmapiiriä. USA käyttää näistä asioista termiä **moderni maatalousteknologia**. **Asioita voidaan käsitellä SPS-sopimuksen tai kestävän kehityksen luvun alla.**
- Elintarvikkeiden laatukysymykset eivät ole vain maantieteellisiä alkuperämerkintöjä (GI), vaan **laatu kiinnittyy laajasti SPS-tekijöihin, mutta myös kestävän kehityksen lukuun kauppasopimuksissa.** Lääkeaineresistenssi on entistä tärkeämpi tuotteiden laatuasia (AMR). Kahdenkeskisissä kauppasopimuksissa on vaadittava myös EU-tason eläinten hyvinvointistandardeja kaupankäynnin pohjaksi.
- Samoin kuin WTO-tuontikiintiöiden osalta myös kahdenvälisissä sopimuksissa **kiintiöiden hallintajärjestelmä pitää olla ennakoiva** eikä 'first come first served' –menettely kiintiön täyttämässä ole mahdollinen.
- On huolehdittava hyväksytyjen **sopimusten voimaansaattamisesta ja osaamisesta** mahdollisuuksien hyödyntämiseksi.

Simo Tiainen; +358 40 553 3131; simo.tiainen@mtk.fi

Ursula von der Leyenin johtaman komission tavoitteisiin sisältyi Euroopan tulevaisuutta käsittelevän konferenssin (Conference on the Future of Europe) käynnistäminen. Asia kuului Von der Leyenin poliittisiin suuntaviivoihin, jotka hän esitteli Euroopan parlamentille ennen valintaansa komission puheenjohtajaksi kesällä 2019. Esityksen mukaan konferenssin olisi koottava kansalaisia yhteen ja annettava nuorille, kansalaisjärjestöille ja EU:n toimielimille mahdollisuus käydä keskustelua ja esittää näkemyksiään Euroopan tulevaisuudesta. Puheenjohtaja von der Leyen ilmoitti olevansa valmis toteuttamaan sovitut asiat, tarvittaessa lainsäädäntötoimin, sekä tarvittaessa harkitsemaan EU:n perussopimusten muuttamista.

Viivästysten jälkeen tulevaisuuskonferenssi eteni maaliskuussa 2021, kun Euroopan parlamentin puhemies Sassoli, EU:n tuolloisen puheenjohtajamaa Portugalin pääministeri Costa ja komission puheenjohtaja von der Leyen allekirjoittivat yhteisen [julistuksen Euroopan tulevaisuuskonferenssin käynnistämisestä](#).

Konferenssin lopputulokset on tarkoitus esittää puheenjohtajatriolle laadittavassa raportissa tavoiteaikataulun mukaisesti keväällä 2022. Kukin toimielin tarkastelee sen jälkeen tarvittavia jatkotoimia toimivaltuuksiansa ja EU:n perussopimusten puitteissa. Konferenssin tavoitteisiin ei siis kirjattu sitä, että nykyisiä perussopimuksia haluttaisiin muuttaa. Tässä mielessä Euroopan tulevaisuuskonferenssi poikkeaa parinkymmenen vuoden takaisesta EU-konventista, jonka oli määrä valmistella unionille perustuslaki.

Käynnistyvä tulevaisuuskonferenssi on Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteinen harjoitus, johon ne osallistuvat tasapuolisella tavalla. Toimielimet tekevät asiassa yhteistyötä ja kukin niistä varmistaa konferenssin toteuttamiselle riittävät resurssit. Asian puitteissa on tarkoitus järjestää erilaisia tapahtumia paikalliselta tasolta EU-tasolle saakka.

Konferenssia johtavat EU:n toimielinten puheenjohtajat. Konferenssille on asetettu myös johtokunta. Euroopan tulevaisuuskonferenssin täysistunto koostuu Euroopan parlamentin jäsenistä, EU-maiden hallitusten edustajista, kolmesta Euroopan komission jäsenestä sekä kansallisten parlamenttien edustajista ja kansalaisista. Täysistuntoon osallistuu myös edustajia Alueiden komiteasta ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteasta sekä myös työmarkkinaosapuolten edustajia.

Komissio on kehittänyt tulevaisuuskonferenssia varten erityisen digitaalisen alustan, jonka tarkoituksena on mahdollistaa kansalaisten kuulemista ja helpottaa asiaan liittyvien tapahtumien järjestämistä. Konferenssin tapahtumien halutaan erityisesti olevan ”alhaalta ylös” -harjoituksia, jossa eurooppalaisille annettaisiin mahdollisuus kertoa, mitä he odottavat unionilta.

Suomen hallitus julkaisi 28.1.2021 EU-selonteon, jossa se esitteli omia EU-linjauksiaan. Myös MTK osallistui asiaan liittyviin eduskuntakuulemisiin.

MTK on perinteisesti ollut aktiivinen EU-asioissa. Yhteinen maatalouspolitiikka on unionin perustamisesta saakka ollut sen pisimmälle integroituja osa-alueita. EU:lla ja monilla sen päätöksillä on ollut suora vaikutus suomalaisten maanviljelijöiden työhön ja toimeentuloon. Viime vuosina EU:n eri politiikkalohkojen kehittyminen, esimerkkinä EU:n metsiin liittyvien politiikkatoimien valmistelu, vaikuttaa yhä laajemmin maaseudun elinkeinoin hin meillä Suomessa. Myös EU:n tulevat linjaukset talouspolitiikastaan, EU:n ilmastopolitiikka, yhteinen kauppapolitiikka, tai vaikkapa EU:n linja Venäjä-politiikassa ja moni muu EU-asia vaikuttavat myös MTK:n jäsenten elämään.

Euroopan tulevaisuuskonferenssi tarjoaa MTK:lle mahdollisuuden tuoda esille omia EU-linjauksiaan ja esitellä niitä myös laajemmin. Järjestömme Brysselin toimiston 30-vuotta -merkkivuoden tapahtumat tarjoavat tähän myös mahdollisuuksia. Edellisen kerran MTK esitteli yleisiä EU-linjauksiaan viime eurovaalien alla.

MTK:n tavoitteet

- **MTK** on perinteisesti ollut aktiivinen EU-asioissa ja **haluaa olla osaltaan mukana vaikuttamassa myös EU:n tulevaisuuskonferenssin työhön.**
- **MTK osallistuu Euroopan Talous- ja Sosiaalikomitean** järjestämiin EU:n tulevaisuuskonferenssiin liittyviin tapahtumiin.
- Tulevaisuuskonferenssi tarjoaa MTK:lle **mahdollisuuden omien EU-linjaustensa päivittämiseen ja myös niiden laajempaan esittelyyn.** Edellisen kerran [MTK:n yleisiä EU-linjauksia](#) on päivitetty viime eurovaalien alla.
- Myös **Brysselin toimisto 30 vuotta –juhlavuoden tapahtumat** tarjoavat MTK:lle mahdollisuuden EU-keskusteluun.

MTK:N, SLC:N JA OSUUSTOIMINTAKESKUS PELLERVON BRYSSELIN TOIMISTO – 30
VUOTTA EDUNVALVONTAA BRYSSELISSÄ

Suomen maa- ja metsätalouden ja osuuskuntien edunvalvontatoimisto perustettiin Brysseliin syksyllä 1991. Juhlistamme 30-vuotista edunvalvontataivalta Brysselissä 16.3.2022 sekä vuoden 2021 aikana Suomessa eri tilaisuuksissa. Lisätietoa <https://www.mtk.fi/bryssel30> sekä toimiston [Facebook-sivuilla](#).

Yhteystiedot:

Johtaja Hanna Leiponen-Syrakki
+32 4765020704
hanna.leiponen-syrakki@mtk.fi

Kotieläinasiamies Rauli Albert
+32 477331958
rauli.albert@mtk.fi

Assistentti Maarit Holma
+32 473933187
maarit.holma@mtk.fi

Maaseudun Tulevaisuuden
kirjeenvaihtaja

Pohjoismainen metsäkoordinaattori
Maria Pohjala
+32 473737038
maria.pohjala@cepf-eu.org

Harjoittelija Taru Luomajärvi
+32 471330924
taru.luomajarvi@mtk.fi

Office of Finnish Agriculture, Forestry and Cooperatives
Rue de Trèves 61, B-1040 Brussels, Belgium

